

ŽELEZAR

Jesenice, 24. avgusta 1989

Številka 33 • XXXVIII

NAŠ KOVINAR, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik ŽELEZARJA začel izhajati 26. januarja 1937. ŽELEZAR izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstrednik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25. letnici predsednik Tito odlikoval z redom za slug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Mile Crnovc, tehnični urednik Daro Bradašnja, lektorica — novinarka Lilijana Kodr, sekretar uredništva Đinka Čatak. Naslov: Uredništvo Železarnja, SOZD SZ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 26-18, tehnični urednik 26-19, novinar 26-20, sekretar in uredništva 26-21. Stavek in tehnično oblikovanje TK Borovnik, tisk Kranj, tisk ZP Ljudska pravica Ljubljana.

Proizvodnja in prodaja v številkah do 21. avgusta

OBRATI	SKUP. PROIZ.		PRODAJA — ODPREMA			
	ind. mes.	ind. leto	količ. mes.	ind. mes.	količ. kum. ind.	kum.
Jeklarna 1	101,9	103				
Jeklarna 2	114,3	102				
Livarna	116,6	78	1,5	12,5	192,6	56
VBS	97,4	99	2.804,3	83,7	36.337,9	96
HVB	92,5	101	5.008,9	93,7	64.061,2	101
HVJ	77,5	92	942,9	79,2	13.700,5	94
PVT	61,9	95	812,5	77,3	12.939,3	99
VDP	88,9	87	3.080,3	78,7	36.832,7	88
Žičarna	90,4	95	1.276,1	88,3	17.007,7	93
Jeklovlek	94,3	99	1.396,8	99,9	17.513,0	101
Elektrode	77,0	98	715,8	74,5	10.284,7	87
Želblarna	83,8	97	259,7	61,8	5.055,8	98
Žič. valj.	94,0	100	483,9	—	7.617,9	117
ŽELEZAR-NA	98,0	99	16.782,7	87,9	221.543,3	96

Statut podjetja in Zakon o delovnih razmerjih

V sredo, 16. avgusta, je sindikat Železarnje za sindikalne aktiviste in vodstvene delavce v temeljnih organizacijah in delovni skupnosti pripravil inštruktažo o osnutku statuta podjetja Železarna Jesenice in o temeljnih pravicah iz zakona o delovnih razmerjih. O statutu je prisotne seznanil podpredsednik poslovnega odbora Janez Poljšak, o zakonu pa dr. Andrej Berden, strokovni sodelavec v skupini, ki je zakon pripravila.

Razlaga Janeza Poljšaka ni bila zamišljena kot razlaga posameznih členov, temveč kot razlaga konceptualnih razlik med delovno organizacijo in podjetjem. Pojasnil je, da je bil naš sistem zgrajen na predpostavki o nekonfliktni družbi, te pa v praksi ni, zato je prišlo do blokade sistema. Tudi gospodarstvo in politika sta bila tako povezana, da je gospodarske odločitve

sprejemala politika. Posledica tega je bila agonija ekonomije.

Odpri je bil tudi vprašanje upravljanja; edino upravljanje je lahko le na podlagi vloženih sredstev, temu pa stare oblike organizacije ne ustrezajo. Glede dela je doseženo soglasje, da človek v svojem bistvu ni delaven, zato je delo zanj prisila. Zato je tudi organizacija temu podrejena. Osnovna razmerja pri delu niso funkcionirala, zato je bila posledica predvsem majhna produktivnost. Samoupravljanje je definirano kot odločanje o lastnih zadevah, vendar se pojavlja vprašanje, kaj so to lastne zadeve. Ker ima vsak delavec po tej definiciji pravico reševati lastne zadeve, moja pravica pa se konča takrat, ko nastopi pravica drugega, lahko govorimo o samoupravljanju in odločanju o lastnih zadevah šele takrat, ko ni več pravice drugih.

Ko govorimo o statutu podjetja, govorimo v bistvu o tem, koliko in kako se bomo organizirali, da bomo osnovne funkcije podjetja delovale, s tem, da je razumljivo, da osnovna pravica do upravljanja pripada lastniku sredstev. V podjetju bi bilo pametno ohraniti nekatere pridobitve samoupravljanja, ki zagotavlja javnost, nadzor in demokracijo.

In kaj je podjetje? To je organizacijska oblika, ki v vsakem trenutku reagira na štiri bistvene stvari. Prvič: cilj podjetja je dobiček; drugič: podjetje upošteva elemente produkcije (trg, denarja, kapitala in dela ter delovne sile); tretjič: podjetje ne pozna dogmatičnih oblik organizacije in četrtič: podjetje se lahko organizira kot korporacija ali holding; v drugem primeru je samostojnost podjetja neokrnjena.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Pred krvodajalsko akcijo na Jesenicah

Organizacija krvodajalstva na Slovenskem sodi med najpomembnejše družbene naloge Rdečega križa. Rdeči križ Slovenije je pobudnik in organizator krvodajalskih akcij in uspešno mu je, da je število krvodajalcev iz leta v leto večje, tako da je Slovenija po številu krvodajalcev med prvimi v svetu.

Iz starodavnih zapiskov vemo, da je ideja o pretoku krvi iz človeka v človeka že prastara. Prve sledove te zamisli najdemo že v antičnih zapiskih. Transfuzija pa je dobila svoj pravi pomen šele po odkritju krvnega obtoka, ko pa so spoznali krvne skupine, si je hitreje utirala pot v prakso. Transfuzija krvi se je pričela razvijati v večjem obsegu šele po prvi svetovni vojni, do tedaj so se ukvarjali predvsem z izdelavo tehnične za določanje krvnih skupin in z izboljšanjem tehnik za transfuzijo krvi. Od tedaj dalje se je transfuzija krvi vedno bolj izpopolnjevala. Sodobna tehnika in znanstveni napredek sta tudi na tem področju medicine pripomogla k razcvetu.

Po letu 1945 je transfuzija krvi v naši državi dosegla velik razmah. Zgradili in formirali so se zavodi za transfuzijo po posameznih republikah, ustanovilo se je več transfuzijskih postaj in z organizacijo Rdečega križa nam je uspelo pridobiti veliko število ljudi za dajanje krvi. Razvoj naše zdravstvene službe, splošni napredek medicinske znanosti, izkušnje s transfuzijami pri

zdravljenju in uvajanju novih kirurških operacij, hitro se razvijajoča industrija in s tem naraščanje obratnih in prometnih nezdod, vse to je terjalo vedno več konzervirane krvi. Izkazalo se je, da Zavod za transfuzijo krvi sam ne more kriti hitrega naraščanja potreb po krvi za vse bolnišnice v Sloveniji, zato so bili kasneje ustanovljeni transfuzijski oddelki pri večjih bolnišnicah.

V petdesetih letih je krvodajalstvo dokončno prevzel Rdeči križ, odpravljena je bila odškodnina za kri in začelo se je zbiranje prostovoljnih krvodajalcev. Rdeči križ je s svojo organizacijo in z delom svojih aktivistov dosegel rezultate, ki so presegli vsa pričakovanja. Krvodajalstvo je postalo prostovoljno, brezplačno in anonimno.

Že prva leta prostovoljnega krvodajalstva v Sloveniji je postalo jasno, da krvodajalstvo ne more ostati samo stvar Rdečega križa, Zavoda SRS za transfuzijo krvi in transfuzijskih oddelkov splošnih bolnišnic, ampak da mora to postati splošna družbena skrb. Nekatere občinske organizacije Rdeče-

ga križa Slovenije so se tega dobro zavedale in pravočasno iskale pomoč pri vseh družbenopolitičnih dejavnostih v občini. Koderkoli sodelujejo družbeni dejavniki, zlasti pa tam, kjer so akcijo podprli zdravstveni, pedagoški in vodilni delavci, se je prostovoljno krvodajalstvo razmahnilo in vključuje vsako leto širši krog zdravih občanov.

Krvodajalstvo je prostovoljno, upoštevati pa moramo dejstvo, da za kri ni mogoče dobiti nadomestila in da jo je potrebno zagotoviti za vsakogar.

Stroški v prvem polletju

Proizvodne temeljne organizacije in temeljna organizacija Tehnične dejavnosti so v prvem polletju 1989 dosegle za 120.876 mio din višje stroške od načrtovanih. Pri tem so bili doseženi stroški obračunske lastne cene višji od načrtovanih za 100.759 mio din, ostali stroški do polne lastne cene pa za 20.117 mio din.

Temeljne organizacije so skladno z gibanjem zalog R-6 prenesle v poslovni rezultat zvišanje stroškov obračunske lastne cene glede na načrtovane stroške v višini 101.467 mio din, tako da je celotno zvišanje znašalo 121.584 mio din.

Na poslovni rezultat so poleg omenjenega negativno vplivali še odhodki financiranja, izredni odhodki ter davki in prispevki iz rezultata, pozitivno pa prihodki od financiranja in izredni prihodki.

Stroški obračunske lastne cene so bili torej višji za 100.759 mio din, od tega so bili stroški vložka višji za 123.186 mio din, stroški predelave pa nižji za 22.427 mio din.

V stroške vložka so vključeni višji oziroma nižji stroški od načrtovanih za dosežene izpene, dobropise za odpadke, večjo oziroma manjšo porabo vložnega materiala, boljši oziroma slabši asortiment vložka ter proizvodnje, stroški internih reklamacij, stroški nedokončane proizvodnje ter stroški, ki nastanejo zaradi razlike med načrtovano nabavno vrednostjo tujega vložka ter načrtovano ceno domačega vložka.

V stroške predelave so vključeni stroški, ki so fiksne značaja (investi-

cijsko vzdrževanje) in so odvisni od dosežene načrtovane proizvodnje, stroški porabljene energije ter porabljenega materiala v okviru tekočega vzdrževanja.

Zvišanje stroškov obračunske lastne cene so dosegle temeljne organizacije Talilnice, Okrogli program in Tehnične dejavnosti, znižanje pa je imela temeljna organizacija Ploščati program. Na ravni delovne organizacije smo zaradi slabše dosežene izpene dosegli za 3.856 mio din višje stroške vložka. Zvišanje teh stroškov je imela temeljna organizacija Ploščati program zaradi nižje doseženih izplenov na bluminu in štetlu ter v obratu Valjarna debele pločevine.

Nižje doseženi dobropisi za odpadek od načrtovanih so stroške vložka zvišali za 6.114 mio din.

Spremenjen asortiment vložka in nedoseganje kvalitetejšega asortimenta dosežene proizvodnje od načrtovanega, so vplivali na zvišanje stroškov vložka v skupni vrednosti 124.192 mio din.

V TOZD Talilnice so dosegli za 126.080 mio din zvišanja. V obratu Jeklarna 1 so imeli zaradi večje porabe

(Nadaljevanje na 2. strani)

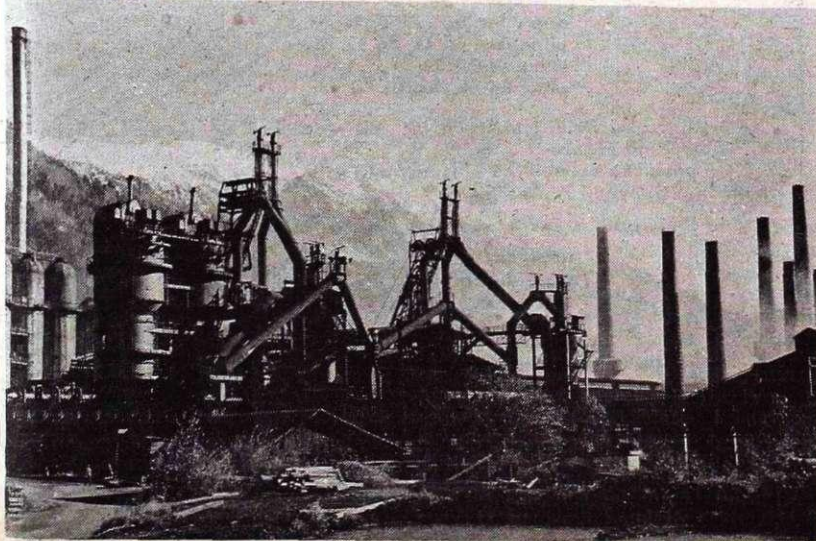
Krvodajalska akcija tudi letos

29., 30. in 31. avgusta ter 1., 4. in 5. septembra letos bo na Jesenicah krvodajalska akcija, ki jo v dogovoru z Zavodom za transfuzijo krvi iz Ljubljane organizira Občinski odbor Rdečega križa Jesenice. Odvzemni prostori bodo v domu TVD Partizan, C. železarjev 1, vse navedene dneve od 7. do 13.30.

Vsak, ki se bo odločil za odvzem krvi, naj se prijavi pri tajnici obrata, ki bo spisek krvodajalcev oddala Oddelku tehničnega, ekološkega in zdravstvenega varstva — OA ŽJ — najkasneje do 25. avgusta.

Večkratni krvodajalci, ki že imajo krvodajalsko izkaznico, naj le-to prinesejo s seboj, da jim bodo vpisali odvzem krvi.

Na dan odvzema krvi ste nezgodno zavarovani pri Skupnosti zavarovanja imovine in oseb Croatia Ljubljana, Celovška cesta 91.

Včeraj...

...in danes (foto: Irena Kučina)

Odkritje spomenika Jakobu Aljažu in dan triglavskega narodnega parka

Krajevna konferenca SZDL, Planinsko društvo in Turistično društvo Dovje-Mojstrana in Zavod Triglavski narodni park vas vabijo na slovesnost ob odkritju spomenika triglavskemu župniku Jakobu Aljažu in ob dnevu Triglavskega narodnega parka. Praznovanje bo potekalo po naslednjem programu:

PETEK, 25. avgust: ob 18. uri v osnovni šoli 16. december Mojstrana otvoritev razstave slik vaških pejsažev in gorskih motivov domačega slikarja in člana jeseniškega DOLIK Zdravka Kotnika in razstave fotografij Triglavski narodni park. Krajski kulturni program bo izvajal vokalni oktet LIP. Ob 19. uri v kulturnem domu na Dovjem otvoritev razstave slik, ki so jih ustvarili udeleženci X. planinske slikarske kolonije Vrata 89, ki jo že tradicionalno vsako leto organizira Planinsko društvo Dovje-Mojstrana. Krajski kulturni program bosta izvajala član ljubljanske Opre Jaka Jeraša in pianist Primož Kerštanj.

NEDELJA, 27. avgusta: — ob 9.30 zahvalna maša nadškofa dr. Alojzija Šuštarja na Dovjem,

— ob 11. uri osrednja slovesnost ob odkritju spomenika Jakobu Aljažu ob avtobusni postaji Dovje-Mojstrana. Slavnostni govornik bo dr. Matjaž Kmecl, udeležence pa bo pozdravil tudi nadškof dr. Šuštar. V kulturnem programu sodelujejo združeni pevski zbori jeseniške občine in zbor Glasbene matic Ljubljana, recitatorja Gledališča Tone Čufar in Pihalni orkester jeseniških železarjev.

— ob 13. uri ob Triglavskem muzeju v Mojstrani programi v okviru DNEVA TRIGLAVSKEGA NARODNEGA PARKA. Sodelujejo Pihalni orkester jeseniških železarjev, pevska zborna iz Bohinja in Trente, folklorni skupini iz Tolminskih Raven in Dovja-Mojstrane ter narečni pripovedovalki starih zgodb iz Bohinja in Tolminskih Raven. Za ples in razvedrilo bo igral ansambel Planšarji. Na voljo bo domača hrana iz treh obtriglavske občine, poleg lovškega golaža in nekaterih drugih posebnosti.

V času glavne prireditve bo zaprta glavna cesta in bo obvoz organiziran skozi Mojstrano. Od 10. ure do 10.30 bo okrepčen avtobusni prevoz od jeseniškega kolodvora do Dovja oziroma Mojstrane. Prireditve bodo ob vsakem vremenu.

Stroški v prvem polletju

(Nadaljevanje s 1. strani)

kovinskih dodatkov in nižje vrednosti proizvodnje zvišanje stroškov v vrednosti 142.693 mio din, v obratu Jeklarja 2 pa je sprememba asortimenta vložka in manjša poraba kovinskih dodatkov vplivala na znižanje stroškov v vrednosti 15.867 mio din. Obrat Livarna pa je imela za 745 mio din znižanja. TOZD Ploščati program je dosegel znižanje v vrednosti 7.441 mio din, predvsem zaradi nižje cene slabov iz kontinuita v obratu Valjarna debele pločevine. TOZD Okrogli program pa je dosegel zvišanje v vrednosti 5.552 mio din zaradi višje cene blumov v obratu Valjarna debele pločevine.

Razlika med načrtovano nabavno vrednostjo tujega vložka ter načrtovano ceno domačega vložka je stroške vložka znižala za 20.371 mio din. TOZD Ploščati program je imel za 28.658 mio din znižanja. Znižanje omenjenih stro-

škov so dosegli v vseh obratih, in sicer v obratu Valjarna bluming štekel (643 mio din), HV Bela (15.806 mio din), HV Jesenice (5.232 mio din), Predelava valjanih trakov (4.139 mio din) ter v obra-

tu Valjarna debele pločevine (2.838 mio din). TOZD Okrogli program pa je dosegel za 8.288 mio din višje stroške vložka. Zvišanje so imeli v obratu Žičarna (1.437 mio din), Elektrode (5.008

mio din), Žebeljarna (19 mio din) ter v obratu Valjarna žice in profilov (1.824 mio din).

Stroški v zalozah nedokončane proizvodnje in ostalo so stroške vložka zvišali za 9.395 mio din. V TOZD Ploščati program so bili omenjeni stroški višji za 8.826 mio din, v TOZD Okrogli program pa za 569 mio din.

Stroški predelave so bili nižji od načrtovanih v vrednosti 22.427 mio din. Znižanje teh stroškov so imeli v TOZD Talilnice in TOZD Ploščati program zaradi večje proizvodnje od načrtovane ter manjše porabe. Višje stroške predelave od načrtovanih pa sta dosegli TOZD Okrogli program in TOZD Tehnične dejavnosti.

Zvišanje — znižanje načrtovanih stroškov v prvem polletju 1989

TOZD	Odstopanje od obrač. lastne cene	Stroški do polne lastne cene	Skupaj
Talilnice	126.892.038	16.733.291	143.625.329
Ploščati program	-54.979.688	-6.836.362	-61.816.050
Okrogli program	18.763.870	15.087.879	33.851.749
Tehnične dejavnosti	10.790.988	-4.868.390	5.922.598
Skupaj	101.467.208	20.116.418	121.583.626
Opomba: zvišanje stroškov (+) znižanje stroškov (-)			

Kaj je novega v sindikatu

Informacije

Šolske torbe!

V 31. številki Železarnja smo vas informirali o možnem nakupu šolskih potrebščin in šolskih torbic. Med tem časom nas je naša sodelavka Danica ŠORN obvestila, da izdeluje šolske nahrbtnike iz nepremočljivega materiala v različnih barvah. Cena šolskega nahrbtnika je 250.000 din.

Za morebitne interese smo organizirali sindikalno akcijsko prodajo pri Jelenu, ki bo v torek, 29. avgusta, od 10. do 18. ure.

Nakup je možen tudi s čeki.

Kako do ozimnice?

Tudi v letošnjem letu smo se na seji Izvršnega odbora konference osnovnih organizacij sindikata Železarne Jesenice odločili, da bomo z raznimi akcijami poizkušali olajšati nakup ozimnice našim sodelavcem. Akcije so v teku, vendar pa predlogov konkretnih rešitev še ni. Trgovina (tudi letos se obračamo predvsem na trgovsko organizacijo Golica) nam v tem času še ni uspe-

la posredovati nobene uporabne informacije o cenah in možnostih nakupa.

Ali ste že poskrbeli za ogrevanje?

V tem času se marsikdo, ki še ni uspel rešiti vprašanje ogrevanja stanovanja, pripravlja na nakup ustreznega goriva. Ta nujni strošek vedno bolj obremenjuje že tako načeti družinski proračun, zato se mnogi odločajo za občasen dokup goriva. Morda bo tistim, ki so se pred rešitvijo tega problema, dobrodošla informacija, ki smo jo dobili pri mali prodaji Kuriva v trgovski organizaciji UNIVERSAL Jesenice.

Vodja prodaje Lado Kemperle nam je posredoval informacijo o cenah posameznih vrst goriva in o možnostih nakupa. Informacijo objavljamo v celoti, tako da bo odločitev v družinskem krogu nekoliko lažja.

Seveda ne gre spregledati tudi drugih vrst goriv, ki imajo v določenem trenutku lahko celo prednost pred trdimi gorivi.

Vrste premoga, ki se lahko naročijo:

— Velenje lignit — kosi — 1.268.890 din/t in prevoz, odvisno od oddaljenosti

— Velenje lignit — kocke — 1.120.860 din/t
— Kreka lignit — kosi — 1.073.070 din/t
— Kreka lignit — kocke — 916.540 din/t
— Trbovlje — oreh — 2.240.370 din/t
— Trbovlje — kosi — 2.327.750 din/t
— Žamanje Podnart: 1 vez 1 x 4 m = 4 m³ po 1.267.604 din

Plačilo je možno takoj, dobavni rok je deset dni.

Pri plačnem premogu po 15 dneh kupec dobi obresti na vrednost plačila (bančne obresti).

Obresti pri plačilu na obroke:

— 6 mesecev — 112,6 %
— 5 mesecev — 90,4 %
— 4 mesece — 69,5 %
— 3 mesece — 50,0 %

Na prvi obrok ni obresti in se plača takoj, potrebno je še plačati zavarovanje in prevoz.

Dodatne informacije lahko dobite po telefonu št. 81-484 ali 81-941, int. 21.

SINDIKAT ŽELEZARNE

Na podlagi sklepov 26. seje odbora za delovna razmerja Delovni skupnosti skupnih služb z dne 17. 8. 1989

ponovno objavljamo

prosta dela in naloge v Sektorju za gospodarjenje, študije in informatiko:

vodja sistemskega programiranja 1 oseba

pogoji:

— visoka šola
— tri leta delovnih izkušenj na MVS operacijskem sistemu

sistemskega programera baze podatkov 1 oseba

pogoji:

— visoka šola
— dve leti delovnih izkušenj
— poznavanje MVS operacijskega sistema

vodilni analitik programer 1 oseba

pogoji:

— visoka šola — smer računalništvo
— dve leti delovnih izkušenj
— poznavanje MVS operacijskega sistema

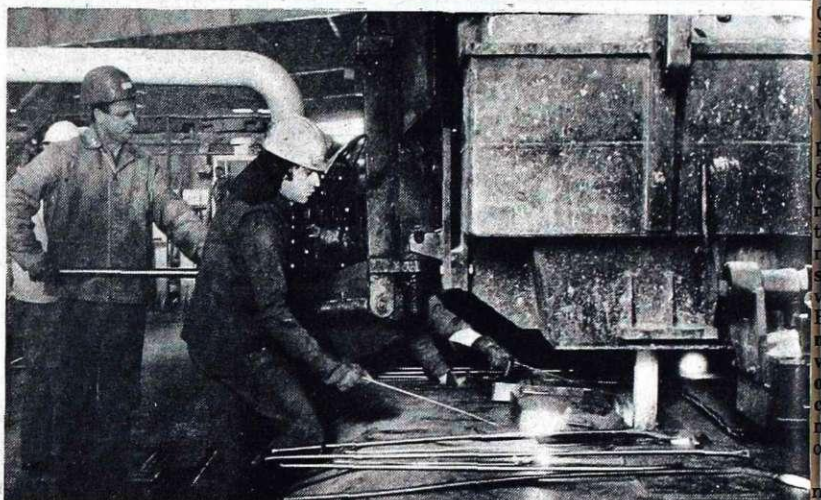
prosta dela in naloge v Finančno računovodskem sektorju:

organizator finančno računovodskih sistemov 1 oseba

pogoji:

— visoka šola ekonomske smeri
— tri leta delovnih izkušenj

Kandidati naj prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v osmih dneh po objavi na naslov: Železarna Jesenice, Kadroviski sektor, Cesta železarjev 8, 64270 Jesenice.

Jeklarja (foto: Irena Kučina)

Tehniška dediščina — bogastvo ali breme(36)

Premična dediščina

Večino dosedanjega pisanja sem posvetil nepremični dediščini, saj je tudi najbolj ogrožena, predvsem pa je njena zaščita najtežje izvedljiva in seveda najdražja. Pisanje pa ne bi imelo smisla, če ne bi omenil tudi nekatera področja in vrste dediščine, ki so že dobile svoje mesto v različnih institucijah, muzejih, arhivih, knjižnicah, pa tudi v železnarni kot taki. Ko sem delal skicirko za pisanje, sem si zapisal tudi naslednje teme: knjige, arhivski dokumenti, časopisi, časniki, denar, razglednice in fotografije, priznanja in pohvale, pisma, znamke, značke, orožje, izdelki železarne, ure, obleke, uniforme, orodje, spominska obeležja, umetniška dela in tako naprej vse do orodij in različnih naprav, ki sem jih nekaj že omenil. Naj zveni še tako presenetljivo, vendar je večina teh zanimivosti lahko tudi prav pomemben del tehniške dediščine.

Nadomestni »žitni« denar

Pred sto dvajsetimi leti (1869) je novo ustanovljena Kranjska industrijska družba začela s posodabljanjem gorenjskih fužin. Seveda je za to potrebovala velikanska sredstva, ki jih je zbirala na različne načine. Eden od teh je bil tudi izplačevanje delavčevih mezd v nadomestnem denarju. Za ta denar so delavci lahko kupovali različno blago (predvsem živila) v tovarniških kašah. Za kapitalista je bil to čisti dobiček, saj so bili delavci prisiljeni nabavljati v njegovih trgovinah. V zbirki Tehniškega muzeja so se ohranili papirnati bankovci za 1 in 5 goldinarjev in 10 krajcarjev, ohranili pa so se tudi pločevinasti žetoni, ki so jih izda-

jali lastniki fužin v Kropi, Kamni Gorici in Železnikih. Ti so bili navadno kvadratne oblike, na njih pa so odtisnjene začetnice imen in priimkov izdajateljev v kombinaciji različnih znamenj in simbolov. Najpogostejše se začetnice prepletajo s številko štiri (4). V peti številki zbornika Jeklo in ljudje (1985) je jeseniški numizmatik inž. Dušan Prešeren takole razložil zanimivo simboliko na žetoni:

»Izvor in razlago tega simbola (štirice, op.T.K.) si moramo opisati s pomočjo antične mitologije in njenih simboličnih upodobitev. Povezujemo ga z mitološkim zaščitnikom trgovcev Merkurjem, ki so ga upodabljali z značilnim caducejem — žezlom v obliki palice s krilci v roki. To žezlo se je zaklju-

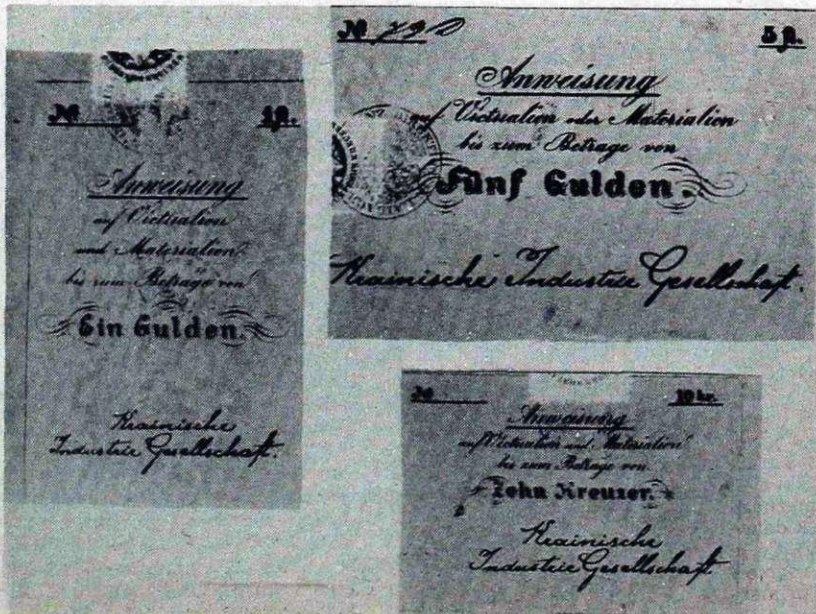
čevalo na vrhu z razpletom dveh kač v obliki nezaključene osmice. Ta simbol osmice je v kasnejših obdobjih postal vedno bolj stiliziran in je v srednjem veku, v obdobju gotike, postal znak za število 4.

Po drugi strani pa je znak v obliki arabskega števila 4 v astrološkem kalendarju simbol planeta in božanstva Jupitra, ki je bilo v rimski mitologiji vrhovno božanstvo in s tem ustanovitelj, ohranjevalec in zaščitnik vseh človeških dejavnosti, tudi železarstva in trgovine. Njegov simbol v podobi bliška so kot svoje zaščitno znamenje in znak nosile na čelu rimske legije. Simbol v obliki 4 pa so za svoje zaščitno znamenje prevzeli fužinarji, predvsem kovači, in ga zato dobimo tudi na medenastem denarju — kovinskih bonih. Tu se pojavlja v kombinaciji z začetnicami izdajateljev nadomestnega denarja, trgovskim zaščitnim znakom sidrom in drugimi simboli.« (str.437-438)

Zanimivi primerki nadomestnega denarja predstavljajo danes dragocen del stalne muzejske zbirke.

(se nadaljuje)

Tone Konobelj

Bankovci za 1 in 5 guldinov in za 10 krajcarjev (fotoarhiv Tehniškega muzeja)

Kovinski nadomestni denar (fotoarhiv Tehniškega muzeja)

Obvestilo o vpisovanju osebnih dohodkov preko Ljubljanske banke

Vpis OD je možen v sistemu LBZB (Ljubljanska banka, združena banka), razen v Kreditni banki Maribor, v poslovalnicah Temeljne banke Gorenjske pa v naslednjih organizacijskih delih, ki poslujejo z naslednjim poslovnim časom:

1. delovnik od 7. do 18. ure, ob sobotah od 7. do 12. ure

PE Kranj:

— C. JLA 1
— C. JLA 4
— hranilnica — Globus, Koroška c. 2
— Prešernova 6
— Planina, Vrečkova 3

PE Jesenice:

— C. M. Tita 8
— Kranjska Gora, Borovška 95
— Plavž, Tavčarjeva 8

PE Radovljica:

— Gorenjska c. 16
— Bled, C. Svobode, Park Hotel
— Boh. Bistrica, Trg svobode 2 b
— Lesce, Alpska c. 50
— Cankarjevo naselje 84

PE Škofja Loka:

— Titov trg 3a
— Železniki, Na kresu 37
— Žiri, XXXI. divizije 76
— Trata, Frankovo naselje 68

PE Trzin:

— Trg svobode 1
— Bistrica pri Trzinu, Deteljica

2. Ekspoziture z deljenim poslovnim časom:

— Šenčur, Kranjska c. 4
— Cerklje, trg Davorina Jenka 10
— Strazišče, Delavska 19

dopoldan od 7.30 do 11. ure
popoldan od 14. do 17. ure
sobota od 7.30 do 11. ure
ponedeljek zaprto

— Koroška Bela, Kidričeva 44, vsak dan od 7. do 14. ure, izplačilni dnevi od 7. do 17. ure
— poslovno mesto v ŽJ — Kadroviski sektor, vsak dan od 7. do 14. ure, izplačilni dnevi od 7. do 17. ure

— Podlubnik, trgovski center,

dopoldan od 8. do 11.30
popoldan od 13.30 do 17. ure
sobota od 8. do 11.30
ponedeljek zaprto

— Škofja Loka, Mestni trg 10

dopoldan od 8. do 11.30
popoldan od 14. do 17. ure
sobota od 8. do 11.30
ponedeljek zaprto

Vodja računovodstva OD:
Nejra Rizvanovič

Suspenz samoupravljanja? (3)

Josef K., glavni junak Kafkovega romana Proces, se vseskozi zaveda, da je obsojen, ne ve pa, in tudi ugotoviti ne more, kaj naj bi zakrivil. V končnem prizoru, ko ga dva gospoda odpeljeta v kamnolom in si nad njegovo glavo pomenljivo podajata nož, ga obide spoznanje, da bi pravzaprav moral nož vzeti iz njunih rok in si ga sam zabosti v srce. A za kaj tagega mu je zmanjkalo moči...

V podobnem Procesu se je zadnja leta znašlo samoupravljanje s svojimi temeljnimi vrednotami: osvoboditvijo dela in človeka, zahtevo, da tisti, ki proizvajajo, ustvarjajo presežno vrednost, o njej tudi odloča in, seveda, družbeno lastnino. Samoupravljanje je obsojeno, ker ga nikoli nismo resnično izvajali, ne vemo, česa je krivo: vemo le to, da ga moramo čimprej brcciti skozi tovarniška vrata kot nekekašno odvečno deološko navlako in se čimprej naučiti nove podjetniške — »managerske« reitorike.

Trditvi, da ne vemo, kaj naj bi samoupravljanje zakrivilo, ker ga nikoli nismo izvajali, da pa bi bilo to, kar se je pod firmo »samoupravljanja« dogajalo, potrebno korenitih sprememb, se v taporu nasprotnikov samoupravljanja kaj hitro pritrdi nalepko, da gre za — kot naprimer to trdi Drago Buvač (Delo, SP: Nasvidenje, samoupravljanje, 1989) — »rešilno slamico«.

Buvač pravi takole: »Obstaja neka rešilna slamica, za katero se še vedno lovi utaplajoče se jugosamoupravljanje. Glasi se nekako takole: za naše gospodarske neuspehe ni krivo samoupravljanje, ampak to, da ga nismo doledno izvajali. Zdi se mi, da je prav to zadnja slamica, za katero se lovijo politbirokratski sloji, če hočejo preživeti. Odgovoril bi jim kar naravnost: Kakšna sreča, da svojega samoupravljanja nismo izvajali dosledno! V tem primeru bi bila realistična zmeda še večja...«

Če pa si ogledamo nekaj konkretnih podatkov (empirična verifikacija), ki govore o vzrokih in globini naše krize glej Vinko Blatnik: Zdaj gre pa res za res, Delavska enotnost, 4.5.1989), ugovorimo, da pri tej krizi pravzaprav niti ne gre za samoupravljanje, temveč za skrivnost, lahko bi rekli celo misterij, varovano s strani svečenikov, ki jih Buvač imenuje »politbirokracija«.

Samouprava, pri kateri profana (neposvečena, nepoučena) množica nima nič opraviti s praviimi podatki in informacijami, ker so skrivnost, pa je kvečjemu lahko le bolj ali manj po(ne)srečen, čarljiv, svečan spektakularen ritual.

Vinko Blatnik: »Verjetno se bo večina ljudi šele zdaj, ko so se cene vzpele v vrtočlave višine, dokončno zavedala, kako globoki krizi živimo. In zakaj smo v tolikšno krizo zabredli? Ne nazadnje tudi zato, ker smo že od leta

1965 — polnih 24 let — imeli večji priliv tuje akumulacije, kot pa smo vračali kreditov. Vendar pa se o tem ni govorilo; bila je to državna skrivnost... če se ne bomo uspeli izklopiti iz gospodarskih težav, bomo verjetno morali preiti na t.i. »nulto varianto...« Ta varianta... omogoča samo preživetje v določenem času, in to le preživetje najposobnejših... Naše možnosti bodo omejene na odlaganje odplačil dolgov in na odpiranje vrat tujim naložbam... Problem Jugoslavije ni samo absolutna vsota dolga, temveč predvsem visok (prek 45-odstotni) koeficient zadolženosti države (po merilih MMF pa so razmere alarmantne že v primeru, če ta koeficient preseže 25 odstotkov).

Da se je podatke o zadolževanju v tujini skrivalo pred samoupravno javnostjo, Blatniku lahko pritrdimo. Ko je Stane Dolanc v letu 1976 v Portorožu zbrani cvet slovenske lokalne politike svaril pred nepremišljeno uporabo tuje akumulacije (navajal je konkretne podatke), smo morali zbrani novinarji pospraviti svoje beležnice. Delo pa je na prvi strani o dogodku objavilo samo protokolarno vest in prav v letih 1976-1981 je naš zunanji dolg porasel s 6 na 21 milijard dolgov. Tudi pri nas v železarni nikdar ni bilo mogoče priti do celovite informacije o naši celotni devizni zadolženosti ter o programu odplačevanja in o konkretnih posledicah za kolektiv. Isto velja tudi za informacije o takoiimenovanem združevanju dela in sredstev po raznih sporazumih, čeprav so tako zakon o združenem delu kot naši interni samoupravni akti izrecno zavezovali, da je treba delavce o tem obveščati (s podpisom sporazuma je sled za združenimi sredstvi enostavno izginila).

V zvezi s tako ritualno obliko samoupravljanja, kjer le posvečeni varuhi skrivnosti in misterijev bedijo nad količino uporabe tuje akumulacije in prelivanjem ter prerazporejanjem doma-

če akumulacije, je povsem nesmiselno uporabljati marksistične kategorije kot so: osvoboditev dela in človeka, odločanje o presežni vrednosti s strani tistega, ki jo ustvarja (še manj pa ga kakorkoli kriviti), ali pa družbena lastnina. Nobena vrednost (ne kot predmet ali storitev ne kot njen denarni izraz) ni krožila in se »namensko« prelivala po tej deželi kakor neoprijemljiv duh, brez konkretnega žiga in podpisa določenega varuha »skrivnosti«. Imela je svojega posvečenega titularja, ki pa je — moral ostati skrit pred profano javnostjo (šele v zadnjem času prodirajo, stežka in počasi, v javnost posamezni podatki o raznih aferah, zlorabah, zgrešenih, nestrokovnih investicijah itd.). Konkretna lastnina, tudi v netržnih razmerah podvržena tržnim zakonitostim, se je v funkciji rituala transformirala v ritualno, ne pa v družbeno lastnino.

Ta ritualna lastnina se nam danes, pod hipoteko domačih in tujih dolgov, razkriva kot konkretno breme na plečih posameznih kolektivov, ki se ga lahko znebe ali si ga olajšajo tako, da ga (»družbeno lastnino«) razprodajo (delničarjem, privatnikom, lastnim delavcem). Bistvo krize, ki sili po razprodaji, da bi tako prišli do novega kapitala in zagona, je v hipoteki in ne v samoupravi, ki je sploh ni bilo. Retorika nove podjetniške — »managerske« šole to žalostno dejstvo s svojim leporejem in v svoji želji po absolutni moči in oblasti nad delavci — in s tem nad delitvijo dobička — samo prikriva.

Zaostajanje za svetovno produktivnostjo, tehnologijo, organizacijo, vodenjem, dejanski presežki delavcev in presežki, ki se pojavljajo kot produkt želje po obračunu z »nelojalnimi« delavci, pa seveda predstavljajo povsem drug problem. Toda tudi za te probleme je kriva ista svečeniška kasta, ki je še včeraj igrala glavno vlogo v takoiimenovanem samoupravnem ritualu, in ki danes pljuje po tem, česar sploh ni bilo, in ki se bo že jutri drugače poimeovala, samo da bi obdržala svoj sedanj položaj.

Božidar Lakota

V obratu. Vratni podboji (foto: S. Kokalj)

Popravek

V zadnji številki Železarja smo v uvodu članka Na počitniškem delu 188 učencev narobe zapisali, da smo se pogovarjali z namestnikom vodje oddelka za izobraževanje.

Pravilno je, da smo se pogovarjali z Otom Pestotnikom, kadrovikom za Okrogli program in namestnikom vodje oddelka za kadre.

Pregled sestankov SDS

Razprava o polletnem poslovnem poročilu, predlogu zakona o delovnih razmerjih ter o osnutku statuta železarne kot podjetja je doslej stekla predvsem v DSSS in TOZD Tehnične dejavnosti (iz ostalih TOZD se nismo prejeli nobenega zapisnika). Kar precej SDS opozarja, da čas dopustov ni najbolj primeren za obravnavo tako pomembnih vprašanj, posamezne pa so se tudi dogovorile, da bodo o najbolj pomembnih zadevah (statut, zakon o temeljnih pravicah iz delovnih razmerij) razpravljale po »inštruktaži« (bila je v sredo, 16. avgusta). Omenim naj še, da v TOZD Tehnične dejavnosti zaenkrat nimajo kakšnih posebnih pripomb niti na osnutek statuta niti na zakon o delovnih razmerjih in da imajo posamezne SDS v delovni skupnosti zlasti na osnutek statuta kar precej pripomb. Slednje si bomo tudi ogledali.

Največ pripomb je imela SDS oddelke za študije ter organizacijo dela in časa, ki je zato predlagala, da se celoten osnutek statuta zavrne. Generalna pripomba te SDS je strnjena v zahtevi, da je treba najprej postaviti ustrezno makroorganizacijo, ker je šele na tej osnovi možno pripravljati statusne spremembe (naj takoj pripominjam, da gre pri tem vprašanju očitno za bistvena razhajanja med strokovno službo in podpredsednikom PO za pravno, sociološko in kadrovsko področje, ki je na že omenjeni »inštruktaži« izrecno poudaril, da organizacija po njegovem mnenju ni status, temveč ukrep).

SDS je nadalje zahtevala, da so določbe jasno opredeljene (jezicate): popolne, razumljive, vsaka s svojim namenom, pomenom in jasno funkcijo. Statut naj opredeljuje vsu tisto in samo tisto vsebino, ki jo zakon o podjetjih izrecno zahteva. V statutu, ki je že v snutku (ne pa v težah, čeprav ga je SDS obravnavala kot teze), ogrešajo spremene obrazložitve, kaj v njem sploh spreminjamo. no od osnovnih dilem vidijo v odločitvi med kolegijskim poslovnim organom in direkcijo. Če je predlagan kolegijski poslovodni organ, kar po njihovem mnenju zakonja sedanje stanje, se, kot pravijo, »postavlja vprašanje direktorjev sektorjev«. Na SDS je bil zaradi tega predlagana »varianta generalnega direktorja (oziroma direktorja podjetja) z dvema pomočnikoma in direktorji po poročjih oziroma funkcijah«.

V smislu gornjih izhodišč naj bi se spremenile tudi določbe o posameznih poglavjih in členih. Tako naj bi se naprimer v III. poglavju menjal status poslovnega odbora oziroma celo poglavje prilagodilo direkciji. Pripominjam še, da so v istem poglavju omejene ETE (ekonomске tržne enote), da pa se centralizirane stabilne funkcije ne omenja.

V zvezi z dejavnostjo podjetja jih zanima, kakšna merila so bila uporabljena pri oblikovanju dejavnosti. Predlagajo, da se v celotnem drugem poglavju uredi vrstni red, združi poglavja oziroma po-

dročja, vključi industrijski inženiring oziroma inženiring poslov, opravljanje komercialnih poslov (marketing).

V IV. in V. poglavju, kjer je govora o tem, da predsednik PO (in ostali organi) predlagajo n.pr. gospodarski načrt, je potrebno dodati, da je osnova strokovni predlog.

Število delegatov v delavskem svetu podjetja, ki je določeno z 32. členom (41), naj bi se tu črtalo in se natančno opredelilo s poslovnikom o delu samoupravnih organov. Omenjeni člen naj bi se zato skliceval na poslovnik, vseboval pa naj bi zahtevo po enakopravnem zastopanju vseh delov podjetja.

V 33. členu, ki določa, da delegati v delavskem svetu odločajo javno in da lahko sklenejo, da bodo glasovali tajno, ko gre za vprašanje zaupanja posameznim delavcem ali organom, je po mnenju SDS treba spremeniti (zaostriti) dikcijo: »Delegati praviloma sklenejo, da bodo glasovali tajno, kadar odločajo o vprašanjih zaupanja posameznim delavcem ali organom in tudi o drugih vprašanjih, če presodijo, da je primernejše tajno glasovanje.« SDS se zavzema tudi za samostojni organ delavske kontrole, kot argument pa navaja velikost podjetja.

Naj v celoti povzamem še njihovo mnenje glede svetov ETE (nekaj pripomb sem tudi izpustil): »Ne vidimo smisla delovanja svetov ekonomsko tržnih enot (črtati člene 38-40), čeprav se bo postavilo vprašanje, kako zagotoviti »bazo« delegatom (menimo, da smo s tem le preveč obremenjeni, saj delegati lahko prevzamejo funkcijo »delavskih zaupnikov«, za vitalna vprašanja pa se skliče zbor delavcev!«.

SDS nato nadaljuje s konkretnimi pripombami na vse člene, ki opredeljujejo poslovodni odbor (41-48). V primeru, da predlog (generalni direktor, dva pomočnika) (ne bi bil sprejet, predlagajo zmanjšanje števila kolegijskega poslovnega organa. Za ponoven mandat naj se kandidira po enakem (predhodnem) postopku. Pogoj za izbiro naj bi bil zaostren: pet let dela na vodilnih nalogah v gospodarstvu, predložiti pa bi morali tudi program dela oziroma opredeljene dolgoročne razvojne cilje. Ker se naloge ponavljajo, bi bilo treba doreči, kaj je delo kolegija Železarne, strokovnega kolegija, poslovnega kolegija (46. člen). Za prvi odstavek 47. člena predlagajo naslednje zaostreno besedilo: »Kadar delavci ne sprejmejo zaključnega računa in poročila o rezultatih poslovanja zaradi odstopanja od sprejetih ciljev, morajo zahtevati, da delavski svet ugotovi odgovornost predsednika PO, PO v celoti ali posameznega podpredsednika.« Jasneje naj bi se opredelil tudi postopek delavskega sveta (1. izjava o poročilu, 2. izjava o odgovornosti). Če je ugotovljena nesposobnost PO, naj ne bi prišlo do razrešitve samo v primeru, ki jih določa zakon o podjetjih; nasteli naj bi tudi primere po 493. členu zakona o združenem delu (48. člen).

Zaostri la naj bi se tudi odgovornost članov izvršilnih organov delavskega sveta (53. člen) v primeru, da delavski svet neugodno oceni njegovo delo: delavski svet bi v tem primeru moral (ne več

Obvestila kolektivu

Razpored dežurnih Železarne

OD 28.8. DO 3. AVGUSTA

28. avgusta, Janez Rozman, Valjarna debele pločevine, Bohinj, Ravne 3.
29. avgusta, Jernej Hočevar, Prodajni oddelek, Jesenice, Kejzarjeva 38 ☎ 82-118.
30. avgusta, Klemen Hribar, STK, Jesenice, Udarina 5, ☎ 83-901.
31. avgusta, Franc Vičar, TOZD Okrogli program, Žirovnica, Rodine 52, ☎ 80-035.
1. septembra, Janez Jamar, Poslovodni odbor, Moste, Žirovnica 11 h, ☎ 80-340.
2. septembra, Sašo Kavčič, HVJ, Hrúšica 176.
☎ 80-726.
3. septembra, Jože Kramar, TOZD Tehnične dejavnosti, Mojstrana, Dovje 112, ☎ 89-129.

Dežurstvo traja vsak dan od 14. do 6. ure naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednjega dne.

V času dežurstva je dežurni dolžan opraviti obhod po železarni, svoje pripombe vpisati v dežurno knjigo ter o tem ob predaji dežurstva poročati podpredsedniku poslovnega odbora.

Dežurni za vzdrževanje v Železarni

Datum:	Dnevni:	Nočni:
Ponedeljek — 28. 8.	Bogomir Svetina	Franc Novak
Torek — 29. 8.	Igor Logar	Franc Bernik
Sreda — 30. 8.	Rado Legat	Ivan Slamnik
Četrtek — 31. 8.	Miran Kovač	Janez Arh
Petek — 1. 9.	Ivan Senčevter	Rajko Petraš
Sobota — 2. 9.	Franc Bassanese	Franc Kalan
Nedelja — 3. 9.	Franci Zupančič	Matjaž Kelvišar

Služba obratne ambulante

Od 28. avgusta do 2. septembra bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: III. obratna ambulanta — dr.med. Branimir Čeh in IV. obratna ambulanta — dr.med. Ivica Vreš.

POPOLDNE: II. obratna ambulanta — dr.med. Alenka Katnik.

Dispanzer za borce: dr. Ivica Vreš od 13. do 14. ure.

V soboto, 2. septembra, samo dopoldne: II. obratna ambulanta — dr.med. Alenka Katnik.

ZOBNE AMBULANTE:

DOPOLDNE: II. zobna ambulanta — dr.med. stomat. Alojz Smolej in III. zobna ambulanta — dr.med. stomat. Ljudmila Gasar Krivec.

POPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar.

V soboto, 2. septembra, samo dopoldne: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar.

V kartoteki obratne ambulante sprejemamo knjižice dopoldan od 6. do 10.30, popoldan od 12. do 17.30.

Urgentna ambulanta sprejema nujne primere neprekinjeno od 6. do 20. ure.

Dežurni v Vatrostalni

26. in 27. avgusta, Rifet Jašarevič, Kurirska 1a, ☎ doma 83-831, ☎ v službi 22-79.
Dežurni Vatrostalne je v soboto od 6. do 12. ure na delovnem mestu, v prostem času do ponedeljka do 6. ure zjutraj pa je dežurni dosegljiv na domu.

Pregled odsotnosti za julij

TOZD	število delavcev	bolovaje %	porod. dop. %	redni letni dopust %	ostala odsotnost %	skupna odsotnost %
Talilnice	690	7,23	0,14	18,85	0,51	26,73
Ploščati program	1074	8,73	0,56	20,06	0,41	29,76
Okrogli program	885	8,81	1,21	19,66	0,45	30,13
Tehnične dejavnosti	1776	4,98	0,13	20,43	0,44	25,98
Komerciala	154	3,64	4,08	22,45	0,14	30,31
Družbeni standard	178	8,50	8,80	14,91	0,48	32,69
DSSS	790	2,99	3,30	20,65	0,54	27,48
Železarna	5547	6,39	1,23	19,94	0,46	28,02

lahko) razrešiti izvršilni organ kot celoto ali pa posamezne njegove člane.

Ker SDS opaža, da prihaja pri opredelitvi poslovnega odbora do razlik med gradivom in strokovnimi razlagami, zahteva od sestavljalca, da razloži svoje stališče, ki se razlikuje od uradnega tolčenja.

Med drugim se opozarja, da v osnutku manjkajo pogoji za izločitev delov podjetja, določbe o arbitraži, o varstvu in izboljšanju človekoga okolja, o odgovornosti podjetja za obveznosti njegovih delov, pa pravilnik o obveščanju in drugi pravilniki, ki jih določijo delavski svet (slednje v poglavju IX), oblike odgovornosti članov organov upravljanja, postopek uveljavljanja te odgovornosti. V X. poglavju naj bi tudi dodali, da »sindikata predstavlja, zagovarja in uveljavlja interese delavcev ter je v teh primerih enakovreden partner poslovnemu odboru (direkciji)«.

V zvezi s poslovnim poročilom med drugim omenjajo, da bi bila ukinitve livarne zelo vprašljiva, da je odhajanje visokostrokovnega kadra iz železarne (največ iz DSSS) zaskrbljujoče, da je delo oddelkov oziroma sektorjev prikazano zelo neenotno in da bi lahko imeli za vse TOZD in DSSS (oziroma za DO) le eno poslovno poročilo.

Tudi SDS OGPI opozarja na podvajanje funkcij na relaciji poslovodni odbor-direktorji sektorjev. Prav tako jih zanima, na kakšni osnovi je določeno število članov delavskega sveta oziroma, kako bi se struktura članov spremenila v primeru delniške družbe. Zanimiva je tudi njihova pripomba glede ETE in ugotavljanja poslovne uspešnosti: »V 17. členu nista ustrezna izraza ETE in poslovna uspešnost. ETE (ekonomsko tržna enota) se samostojno pojavlja na trgu in ugotavlja svojo uspešnost poslovanja, kar za naše obrate ali skupine obratov verjetno ne bo slučaj. Uspešnost poslovanja enote pokažeta bilanca stanja in bilanca uspeha. V statutu se v 17. členu pojavi izraz poslovna uspešnost samo v smislu ugotavljanja stroškov, ne pa tudi prihodkov, čeprav razumemo pod uspešnost poslovanja efekt vseh postavk v bilanci uspeha.«

SDS kontrola kvalitete na nobeno od obravnavanih tem sicer ni imela pripomb, zato pa pod razno dodaja: »SDS meni, da ni dopustno, da se odloča o tako pomembnih zadevah v času letnih dopustov, ko praktično ni mogoče zagotoviti potrebno število prisotnih.« Kot marsikatera druga SDS tudi ta ne navaja števila prisotnih. Bi si moral zato sindikat (če bi bilo takšnih primerov veliko) zastaviti vprašanje regularnosti v takšnih pogojih izvedene razprave? (se nadaljuje)

Statut podjetja in Zakon o delovnih razmerjih

(Nadaljevanje s 1. strani)

O tem, da je osnovni cilj, smisel in namen podjetja ustvarjanje dobička, ni treba izgubljati besed. Zato se poglabimo v drugo vprašanje, v elemente produkcije. Tu je potrebno reči, da je kot trg dela mišljeno predvsem znanje, ki ga lahko dobimo na trgu, pri trgu kapitala pa se pojavlja problem družbene lastnine; tudi če je kapital družben, zaradi tega še nima nobene vrednosti. Pri tretjem vprašanju gre za razlikovanje med delovno organizacijo in podjetjem, ki je združeno interesov na višjem nivoju. V delovni organizaciji, ki je bila sestavljena iz temeljnih organizacij, je pogosto prihajalo do tako imenovanih kompetenčnih sporov (spori zaradi pristojnosti) med direktorji temeljnih organizacij in direktorjem delovne organizacije. Take spore je razreševal samoupravni organ. Podjetje pa po zakonu bolj dosledno ločuje med vodenjem in upravljanjem ter med koncentracijo in decentralizacijo. Pri tem gre za to, da se bistvene funkcije podjetja koncentrirajo pri vodstvu podjetja, operativne naloge pa se decentralizirajo.

Zakaj se bo Železarna organizirala na tak način? Zaenkrat imamo še premalo izkušenj, da bi lahko Železarna Jesenice organizirali kot delniško družbo na družbenem kapitalu, zato se moramo najprej organizirati kot družbeno podjetje, šele potem kot delniška družba. Tako je v prvem delu potrebna združitev temeljnih organizacij v podjetje, v drugi fazi pa bo prisotno tudi vključevanje elementov upravljanja na podlagi sredstev, vendar še vedno v okviru družbene lastnine. Zaenkrat ni bojazni, da bi bila naša železarna delniška družba, ker ni nikogar, ki bi vlagal svoja sredstva v našo železarno. V prihodnosti pa te možnosti obstajajo, zato moramo v statutu pustiti dovolj manevrskega prostora za take primere.

In kaj je statut podjetja? To so pravila igre, kako naj se igra. Biti morajo jasna in nedvoumna, da bodo vsem čim bolj razumljiva. Ker pa se vseh stvari ne da, niti jih ni smiselno normirati, je predlagani osnutek statuta v bistvu antinormativen.

V razpravi je prisotne zanimalo predvsem, kaj in kako bomo kot podjetje delali, kaj bo s sestavljeno organizacijo Slovenske železarne, kakšno vlogo bo imelo osebno izjavljanje, kaj bo, če statut na referendumu ne bo sprejet in kaj bo s podjetjem, če ne bo imelo dobička. Na prvo vprašanje je Poljšak odgovoril, da nas v podjetju čakajo predvsem tri bistvene spremembe: službe bo treba organizirati smeri razvoja, kadrov, trženja in financ ter te dejavnosti skoncentrirati v strokovnih službah; skladno s tem bodo potrebne spremembe v organizaciji sektorjev, da bodo delovali v korist podjetja. Potrebno jih bo opremiti s kvalitetno informatiko in zmanjšati administrativni balast (pomočniki in »prinašalci«).

Osnovno vprašanje pri vsem tem je, koliko ljudi bo izgubilo kruh in kako bomo to reševali, ker delovno mesto v podjetju ni neodtujljiva in večna pravica. Pri tem bo imel zelo veliko vlogo sindikat, ki pa bo moral svoja pravila igre opredeliti drugje, ne v statutu. Tu so opredeljeni njegov socialni status, finance za delovanje in pravica do štrajka; to je minimum, ostala vprašanja pa mora sindikat urediti drugje. Odprto ostaja vprašanje organizacije sindikata na nivoju podjetja in v panogi, vendar se v Železarni zavzemamo, da bi bil sindikat partner poslovnega organa in samoupravnih organov.

Zakon o podjetjih je soustvarjal, pustil pa je možnost za sestavljeno organizacijo. O tem, kako se organizirati v SOZD Slovenske železarne, se bide bitka med korporativnim in holdinškim pristopom. Razmišljanja gredo v

smeri, da naj se podjetja znotraj sozda organizirajo kot delniške družbe s svojim kapitalom, na Jesenicah pa smo pristali holdinškega principa.

Glede osebnega izjavljanja je problem v tem, da vsega ne moremo normirati. Ker nas je življenje prehitelo, smo bili večkrat v stanju nelegalnosti, ker novih problemov in močnih rešitev nismo imeli opredeljenih. Zato je zelo pomembno, kaj je treba normirati; vsekakor je treba opredeliti pravila igre za reševanje konkretnih situacij, nikakor pa ne ideologije. Pri osebnem izjavljanju smo pretiravali, saj smo referendum previsoko postavili. Referendum kot oblika osebnega izjavljanja naj se uporablja res samo za »življenjske« probleme podjetja.

Če statut podjetja na referendumu ne bo sprejet, Železarna Jesenice kot delovna organizacija ne bo obstajala, kot podjetje pa tudi ne. Ker Zakon o podjetjih sankcij za neuspeh referenduma ne predvideva, je edina možnost, da referendum ponovljamo toliko časa, da statut delavci na referendumu sprejmejo. Sicer pa bistveno vprašanje podjetja ni statut, ampak preživetje. In tako je delno dan odgovor tudi na vprašanje, kaj bo, če ne bo dobička. Stvar je zelo preprosta: če je osnovni cilj in namen podjetja pridobivanje dobička, potem v primeru, da tega ni, sledi sanacijski postopek, potem stečaj in na koncu likvidacija. (In čakanje, da nas bo neko podjetje, ki posluje bolje od nas, kupilo, če bo imelo interes, seveda.)

V drugem delu predavanja je dr. Berden pojasnil, zakaj in kako se je spremenil zakon o delovnih razmerjih in kakšne so novosti. Najprej je poudaril, da morata biti v podjetju in v družbi socialna in delovna sfera ločeni; v delovni sferi je treba ustvariti toliko sredstev, da socialna sfera lahko deluje zunaj podjetja. Povedano preprosteje to pomeni, da bi morala podjetja skrbeti samo za svojo poslovno uspešnost, socialne probleme, ki bi ob tem nastali, pa bi morala prevzeti družba.

V samoupravnem sistemu je poleg odkrite problematike tudi prikrita nezaposlenost; ta predstavlja kar eno tretjino vseh zaposlenih (kar pomeni, da ena tretjina zaposlenih nima kaj delati) ali eno polovico družbenih dejavnosti. Poleg tega je v samoupravljanju problem, ker asociativno združevanje dela v delovno organizacijo (ko delavec združuje delo z drugimi delavci) zbrši razlike med dobrim in slabim delavcem (zaradi socialne funkcije podjetja so tudi slabi delavci zelo zaščiteni).

Sistem produkcije v svetu pa se spreminja in vplivi teh sprememb so segli tudi do nas. V svetu sta na pohodu elektronika in robotizacija, kar je povzročilo vzpostavljene novih vrednot, česar asociativni sistem dela ni zmožen. Otrsteti se je treba tudi ideoloških predsodkov, saj je dokazano, da delavec v kapitalizmu bolje živi in ima večjo socialno varnost kot pa pri nas. Tam so drugačni notranji produktivski odnosi, ki upoštevajo trg delovne sile, posege države pa predvidevajo le ob krizah podjetja.

Zakaj torej v našem sistemu tako tonemo? Kar 80 odstotkov slovenskih družin nima več sredstev za pokrivanje osnovnih življenjskih stroškov, med nezaposlenimi je vedno več mladih in izobraženih, delovne organizacije pa so se zaprele, zato je čakalna doba na zaposlitev vedno daljša. Problem prikritih nezaposlenosti vsaka delovna organizacija rešuje sama zase z upokojitvami in odpovedmi ter tako, da ne zaposluje novih delavcev. Dr. Berden tako politiko izredno kritizira, ker meni, da bi morala delovna organizacija izravnati nesposobne delavce, na trgu delovne sile pa sprejemati nove, bolj sposobne. Da bi bila stvar še bolj kritična, v asociativnem sistemu dela monopol delovnega mesta ni bil omajen niti tedaj, ko delavec ni delal.

Zakon o delovnih razmerjih zato opredeljuje, da se delovno razmerje sklepa med organizacijo oziroma delodajalcem in delavcem zaradi opravljanja dela in pridobivanja dohodka. To je klasičen mezdni odnos, ki ima svoje posledice v pooblastilih organizacije oziroma delodajalca. Druga novost je, da zakon ukinja dela in naloge in ponovno uvaža delovno mesto; v kolektivni pogodbi se bodo urejali pogoji dela in pogoji za pridobivanje osebnega dohodka za posamezna delovna mesta. Delovno mesto omogoča horizontalno gibljivost oziroma razporejanje na katerokoli delovno mesto, ki ustreza delavčevi usposobljenosti. Konkretni delovni prispevek delavca pa ugotavlja poslovodni organ.

Novosti so tudi na področju dela za določen čas; le-to se uvede takrat, ko se delavec s tem strinja in ko gre za nova delovna mesta ali povečevanje števila zaposlenih (odpiranje novih obratov ali dejavnosti). Zakon ne pozna več delitve na ekonomske in tehnološke viške delavcev, ampak so vsi viški tehnološki, zato je treba oblikovati poslovno filozofijo in vizijo podjetja. Tehnološke viške pa bi bilo najbolje re-

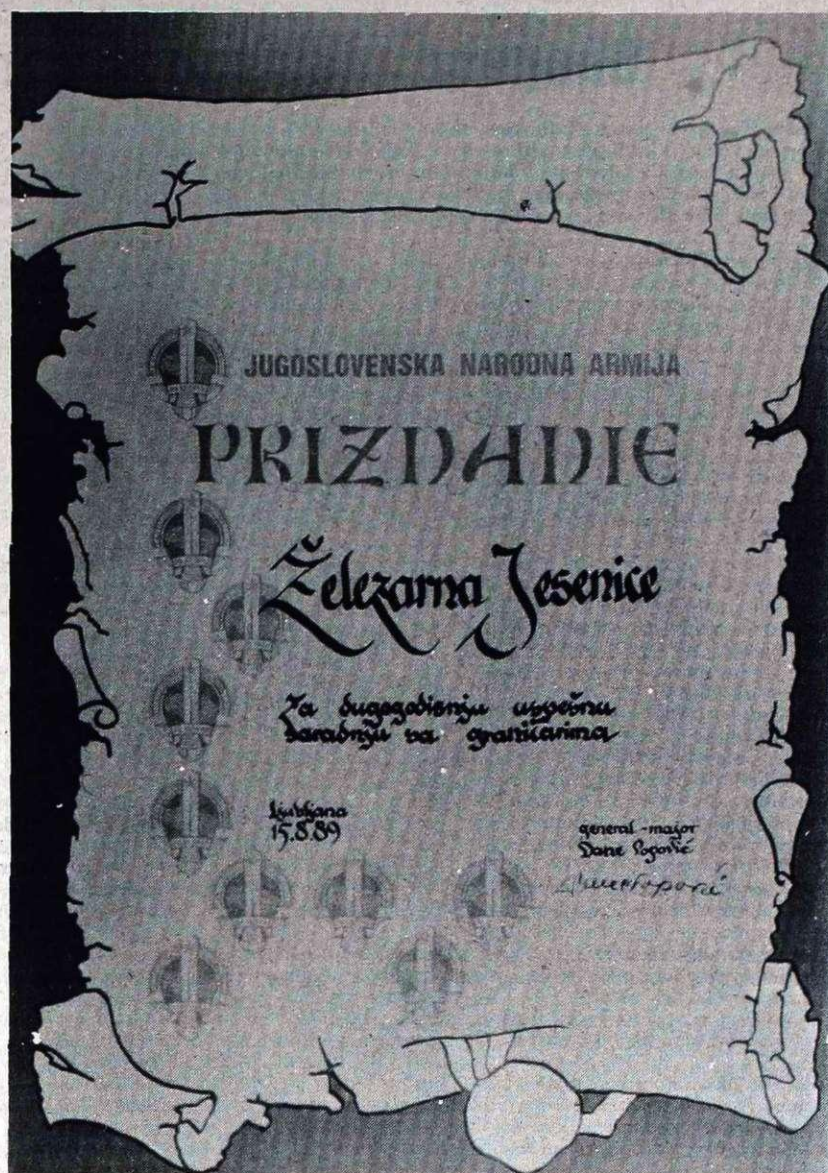
ševati z izločevanjem postranskih dejavnosti, kot je na primer transport. Seveda pa mora tej dejavnosti podjetje zagotoviti osnovna sredstva in pogoje za začetek delovanja kot samostojna dejavnost.

Zakon o delovnih razmerjih daje zelo velika pooblastila poslovodnemu organu, poleg tega pa so vse odločitve zelo subjektivne. Zato je v zakonu predvideno, da pred zlorabami delavce ščiti sodišča. Skladno s tem bo torej potrebna preobrazba sindikata in sodnega sistema.

V razpravi je prisotne najbolj zanimalo, kako pri nas ločiti delovno in socialno sfero, ko pa za socialno ni denarja. Odgovor je bil, da je potrebno narediti socialni načrt, v katerem bo točno predvideno, komu bomo dali odpravnino in da bo za vsakega delavca točno predvideno, kaj bo z njim, če pride do kakšnih sprememb. Denar za socialno sfero pa je treba pridobiti z združevanjem sredstev v republiki. Socialno naj prevzame družba, vloga sindikata pa je, da opredeli, kako se delavce odpušča in da pripravi socialni načrt. Ker pa sindikat ne deluje tam, kjer bi najbolj moral (na področju odpustov, upravljanja in obveščanja), ga čakajo še zelo zahtevne naloge.

Razlagalec o zakonu o delovnih razmerjih meni, da je zelo razumljiv in jase in da je pomembna nova kvaliteta v opredeljevanju notranjih odnosov v podjetju. Z nekaterimi dopolnitvami, kot je možnost, da poslovodni organ odpusti slabe delavce, pa bo po njegovem mnenju še boljši. Koliko bo to res, bo (tako kot v večini primerov) glede statuta podjetja in zakona o delovnih razmerjih pokazal čas. Ta je še vedno najboljši razsodnik.

Lilijana Kos

Ob Dnevu graničarjev je naša delovna organizacija prejela priznanje za doletno sodelovanje

Obvladuj svoj čas, svoje delo in sebe

Služba za planiranje v Delovni skupnosti skupnih služb SOZD Slovenske železarne pripravlja tudi bilten, ki so ga poimenovali Beremo za vas. V njem so povzetki člankov s področja upravljanja in poslovanja. V prvi letošnji številki biltena je prikaz knjige zakoncev Douglass z naslovom Obvladaj svoj čas, svoje delo in sebe.

Douglass, Merill E. in Donna N. Douglass: *Manage Your Time, Manage Your Work, Manage Yourself* (Obvladaj svoj čas, svoje delo in sebe), *Amacom, American Managment Association, 1980, 278 strani.*

Knjiga zakoncev Douglass je izjemno zanimivo delo, saj obravnava področje koriščenja časa, ki ga imajo ljudje na razpolago. Smotno koriščenje časa je bilo vedno pomembno. Se pomembnejše postaja danes, saj so zahteve dela po času vse večje, časa pa ni na razpolago nič več kot včasih. Prvič, zahteve v podjetju do delavcev so vedno večje; poslovno okolje je postalo kompleksno, vse več stvari je treba znati in obvladati. Drugič, stopnja sprememb postaja vse večja. In ne nazadnje, ljudje želijo vse bolj kontrolirati čas, ki jim še preostane ob vseh drugih obveznostih.

Avtorja pravita, da ljudje najprej poskušajo izkoristiti čas bolje tako, da hitreje delajo. Ko pospešitev dela ni več mogoča, delajo več delovnih ur. Avtorja menita, da sta obe strategiji slabi in menita, da je rešitev v izbiri, kaj delati, v izbiri prioritete. Po teh in podobnih uvodnih razmišljanjih avtorja navajata v drugem poglavju vrsto napačnih in pravih predpostavk glede časa in z vprašalnikom omogočita testiranje bralca, ali in v kolikšni meri dobro gospodari s svojim časom.

V tretjem poglavju obravnavata povezanost med osebnostjo posameznika in časom, v četrtem pa, kako je možno uspešno menjati svoje navade.

Sledi vrsta med seboj povezanih poglavij. Najprej avtorja obravnavata spremljanje in analiziranje delovnega časa. Navajata več obrazcev, s katerimi spremljamo, kaj smo delali. Na osnovi podatkov ugotavljamo, koliko časa smo porabili za posamezne zadeve glede na pomembnost. Pri tem se običajno pokaže, da več časa porabimo za manj pomembne, pretežno operativne zadeve.

Zato se šesto poglavje ukvarja z vprašanjem, kako ločiti pomembne od manj pomembnih stvari. Avtorja izhajata iz ciljev, ki jih ima posameznik. Določanje ciljev povezuje tudi z vodenjem s cilji. Menita, da pisanje dobro postavljenih ciljev ni enostavno in dajeja nekaj napotkov v tej zvezi. Ko so cilji vsakega posameznika postavljeni, se lahko določi prioriteta del. Prioritetna so dela, ki vodijo k zastavljenim ciljem. Poleg lastnih prioritete pa vpliva nanje tudi več drugih stvari, na primer rok določene naloge, razpoložljivi čas, za koga izvajamo nalogo in podobno.

Sledi načrtovanje koriščenja delovnega časa. Avtorja močno poudarjata pomen načrtovanja in prikazujeta pri-

2. Osredotoči se na cilje, ne na dejavnosti.

3. Vsak dan si postavi vsaj en cilj in ga doseži.

4. Spremljaj izkoriščanje časa in ga analiziraj.

5. Analiziraj svoje delo v smislu doseganja ciljev in opusti stvari, ki ne prispevajo k izpolnitvi ciljev.

6. Vsak teden izloči vsaj eno delo, ki predstavlja izgubo časa.

7. Načrtuj svoj čas za vsak teden.

8. Terminiraj svoj čas za vsak dan.

9. V načrtu pusti čas za prekinitve in nepričakovane zadeve.

10. Prva ura delovnega dneva naj bo produktivna.

11. Vsako dejavnost časovno omeji.

12. Vzemi si čas, da boš že prvič opravil stvari uspešno.

13. Izloči krize pri delu. Ugotovi vzroke zanje in jih odpravi.

14. Uvedi »mirno« uro dnevno za neprekinjeno delo na najbolj zahtevnih stvareh.

15. Navadi se zaključiti delo, ki ga začneš.

16. Ne odlagaj stvari. Naredi sedaj.

17. Izboljšaj svoje ravnanje s časom. Upiraj se nepredvidenim delom.

18. Prednost daj vedno pomembnim stvarem.

19. Vzemi si tudi svoj čas: za počitek, za sanjarjenje, za življenje.

20. Ustvari si svojo filozofijo o času.

Delo je namenjeno predvsem vodstvenim delavcem. Pisano je zanimivo, razmišljanja so podprta s praktičnimi primeri in napotki. Leta 1980 je izšla že 11. izdaja.

Razpis Pantzove nagrade

Delavski svet Železarne Jesenice, v skladu s 6. členom pravilnika za podelitev Pantzove nagrade na 21. seji, 31. julija, razpisuje natečaj za podelitev Pantzove nagrade v letu 1989.

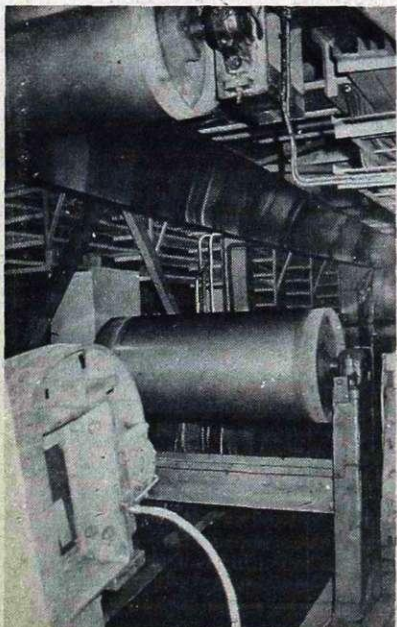
Pravico sodelovanja na tem natečaju imajo vsi delavci Železarne, pa tudi druge osebe izven Železarne, ki s svojim delom na področju metalurške in drugih tehničnih dejavnosti, ki so vezane zlasti na tehnologijo in tehniko, bistveno vplivajo na rast delovne organizacije kot celote in s tem prispevajo k uveljavljanju Železarne Jesenice doma in v tujini.

Rok prijave je tri mesece (to je do 17. novembra 1989). Prijave na razpis je treba nasloviti na oddelek za gospodarjenje, plan in inovacije v Sektorju za gospodarjenje, študije in informatiko Železarne Jesenice.

Prijavi mora biti priložena dokumentacija, na osnovi katere bo posebna komisija izbrala nagrajenca.

Višina nagrade je po sklepu delavskega sveta Železarne pet povprečnih mesečnih neto osebnih dohodkov na zaposlenega iz zadnjih treh mesecev pred podelitvijo nagrade. Poleg nagrade prejme nagrajenec še plaketo in diplomu.

Vse informacije v zvezi s prijavo lahko zainteresenti dobijo na oddelku za gospodarjenje, plan in inovacije.

stopni del žarilne linije v Hladni valjarni Bela (foto: Irena Kučina)

Protekcijonizem

Z zaščito pogojen razvoj

Kljub deklarativnemu opredeljevanju industrijsko razvitih držav Zahoda za principe GATT-a in UNCTAD-a (konference Združenih narodov o trgovini in razvoju) in poleg navideznega izboljšanja sistema multilateralnih odnosov ter poskusov omejevanja carinske zaštite v prid pospeševanja in liberalizacije mednarodne blagovne menjave, se posamezne oblike in metode protekcijonizma vedno bolj krepijo. Rezultati t.i. Kenedijevega kroga in druge dejavnosti za splošno znižanje carin, pa tudi pogovori v UNCTAD leta 1986 o pospeševanju proste trgovine, so razočarali tudi države v razvoju, saj zavirajo njihov gospodarski razvoj in onemogočajo učinkovitejšo odplačevanje dolgov.

Čeprav protekcijonistični ukrepi v mednarodni trgovini zajemajo tudi ostale industrijske in kmetijske panoge, nam položaj in problemi v svetovni jeklarski industriji nudijo še največ primerov protekcijonistične prakse in državnih intervencij v gospodarstvu, prav zaradi posebnega položaja črne metalurgije kot bazične industrije ter njenega pomena za gospodarstvo vsake države. Za nas je posebnega pomena spoznavanje metod in oblik zaštite domače metalurgije v industrijsko razvitih državah s tržno ekonomijo, pa tudi z bogato tradicijo ukrepov za zavarovanje optimalnega gospodarskega razvoja, vključno z ukrepi državnega intervencionizma in sicer precej liberaliziranih pogojev gospodarjenja. Jeklo je univerzalni reprodukcijski material, ki poleg razvoja elektronike in druge vrhunske tehnologije še vedno predstavlja bazo industrijskega razvoja. Celotno ZDA poudarjajo, da silikonski čip ne more nadomestiti jekla.

Kriza, do katere je leta 1975 prišlo v svetovni jeklarski industriji in trgovini z jeklom v okviru splošne ekonomske recesije, je zelo zaostala odnose v trgovini z jeklom in povzročila hudo konkurenco med že sicer slabo zaposlenimi železarnami, s čimer so se izvozne cene zniževale do dampinga in tako povzročile velikanske izgube v vseh državah s tržno ekonomijo. Pri dampingu, ki so ga omogočili različni izredni in ilegalni ukrepi za stimuliranje izvoza (subvencije in posojila), so imele vodilno vlogo države v razvoju in socialistične države Vzhodne Evrope, predvsem zaradi pridobivanja konvertibilnih valut za odplačevanje dolgov in za druge potrebe. V tej vojni cen pa so zaradi zniževanja fiksnih stroškov in števila zaposlenih ter zmanjševanja proizvodnih zmogljivosti sodelovale tudi razvite države s tržno ekonomijo.

Ta vojna cen je povzročila tudi uvažanje izrednih ukrepov za zaščito pred nelojalnim in subvencioniranim izvozom. Menijo, da je bilo v tem času kar za 300 mio ton odvečnih proizvodnih zmogljivosti glede na možno porabo. Sedaj, po aktivnem prestrukturiranju jeklarske industrije v Evropi, ZDA in na Japonskem in močnem zmanjšanju proizvodnih zmogljivosti, ocenjujejo, da je le-teh še za okoli 100 mio ton (ob stalnem porastu proizvodnje v nekaterih državah v razvoju), kar še vedno slabo vpliva na svetovno trgovino z jeklom in močno znižuje izvozne cene, kar omogoča vrnitev k prosti trgovini z jeklom. Postalo je jasno, da kriza v jeklarski industriji ni le ciklična narava, ampak je tudi globoko strukturno pogojena in na določen način traja še danes, kljub izrednemu porastu porabe jekla in njegovih cen v preteklem letu.

Zaščita jeklarske industrije v ZDA

Do krize pri porabi jekla in v prometu z jeklom, do katere je prišlo konec leta 1974 in tekoma leta 1975, je veljal režim prostega uvoza jekla (ob precej visokih carinah). Že leta 1976 so morali uvesti izredne ukrepe za zaščito domačih železarn, zaradi vedno globlje recesije in manjše porabe jekla v državi, pa tudi zaradi padca izvoznih cen jekla.

Za plemenitja jekla, katerih proizvajalci so bili še posebej prizadeti, zaradi cenejšega uvoženega jekla, so bile že leta 1977 uvedene trdne administrativne uvozne kvote. Ukinjene so bile leta 1980, tako da so proizvajalce potem ščitili samo protidampinški ukrepi. Toda, ko se je uvoz plemenitih jekel v letih 1980 do 1982 povečal za 57% in je leta 1982 dosegel že polovico domače porabe, so leta 1983 kvote obnovili, za nekatere vrste jekel pa uvedli dodatne carine.

Pokazalo se je, da so dogovorne uvozne kvote za uvoz navadnih jekel iz japonske in Evrope pravzaprav le olajševalni ukrepi, ki v času ogromnega padca izvoznih cen jekla, ko so le-te bile tudi do 40% pod domačimi, pravzaprav pomenijo pravi damping.

Ameriška vlada ni ugodila zahtevam proizvajalcev za uvažanje obveznih uvoznih kvot za navadna jekla iz strahu pred povračilnimi ukrepi v trgovini z drugimi izdelki, za katere so ZDA za zainteresirane (torej iz strahu pred raznimi trgovinskimi vojnami). Namesto tega so 1. maja 1978 sprejeli paket ne navadnih ukrepov, ki so jih poimenovali Trigger price mechanism — TPM (Trigger mehanizem cen), s katerim so administrativno določili najnižje uvozne cene jekel. Uvoz pod temi cenami pa so imeli avtomatsko za dampinškega in so zanj zaračunavali dodatne uvozne takse.

V začetku leta 1982 je prišlo do novega obrata z ukinitvijo sistema TPM, toda po fazi trgovinske vojne ob koncu istega leta je bil sklenjen dogovor med ZDA in Skupnim evropskim trgovom o

omejitvah uvoza evropskega jekla in pogojih prodaje. V tem času so tudi države EGS že sklenile dvostranske dogovore o omejitvah pri izvozu jekla v EGS z dvanajstimi državami izvoznici jekla. Tako so prišli novi časi in z njimi nove oblike omejevanja proste trgovine z jeklom.

Tudi ob prej omenjenih ukrepih je bil uvoz jekla v ZDA v letu 1983 in v prvem polletju 1984 še vedno visok. To je povzročalo ogromne izgube zaradi premajhne izkoriščenosti proizvodnih zmogljivosti ob že sicer splošnem upadanju porabe jekla. V takih okoliščinah je vlada Združenih držav septembra 1984 uvedla univerzalni sistem dogovornih kvot ob uvozu jekla, na osnovi dvostranskih sporazumov z državami izvoznici jekla (Reaganov načrt), s katerim je želela znižati uvoz jekla na 18,5% glede na skupno porabo v ZDA. V času sprejemanja teh ukrepov je uvoz jekla dosegel že nesprijemljivih 30,5% skupne porabe. Nov sistem uvoznih kvot se je imenoval prostovoljni dogovori o restrikcijah (VRA).

V teh kvotah ni bil zajet uvoz iz vseh držav. Toda pri uvozu so te ukrepe za protidampinško zaščito uporabljali pri uvozu iz nerazvitih držav.

V začetku uvažanja novega sistema je bilo precej pomanjkljivosti, kar je pokazalo, da sta izvajanje takega sistema in sama kontrola uvoza zelo komplicirana, še posebej zato, ker ni šlo za globalne kvote, temveč za dogovore po asortimentu. Kljub vsemu je sistem zavižal: železarne so bile visoko zaščitene, uvoz jekla v ZDA je v letu znašal 20,2% od celotne porabe, če pa so odšli še polizdelke za železarne, se je uvoz končnega blaga praktično zmanjšal na načrtovanih 18,5%.

Veljavnost zakona, ki je določal in organiziral omenjeni sistem zaštite, se izteka letos septembra (po petih letih veljave), zato se sedaj postavlja vprašanje o podaljšanju veljavnosti tega zakona, saj proizvajalci jekla vztrajajo pri nadaljevanju kontrole in usmerjanju uvoza jekla, medtem ko porabniki jekla skušajo doseči sprostitev uvoza.

Vlada Združenih držav vseeno meni, da domače jeklarske industrije ne smejo preveč izpostavljati vplivu nekontroliranega uvoza. Za kontrolo uvoza se je zavzel tudi predsednik Bush. Zakon bo torej očitno še naprej v veljavi, pri čemer bodo izzeti polizdelki, mehanizem kontrole pa bo verjetno bolj prilagodljiv (npr. ob povečanju uvoznih kvot ali pomanjkanju posameznih materialov na trgu). Na osnovi teh dogajanj lahko sklepamo, da je končano tavanje vlade ZDA in proizvajalcev jekla od koncepta prostega prometa blaga v svetu do spoznanja o nujnosti zaštite črne metalurgije pred raznimi vplivi nenormalne konkurence na svetovnem jeklarskem trgu.

Zaščita v EGS

V zahodnoevropskih državah je po letu 1975 prevladalo spoznanje, da krize v jeklarski industriji in trgovini, ki se je tega leta začela na domačem trgu in v mednarodnem prometu, s klasičnimi ukrepi ne bodo mogli obvladati. Zato so v EGS sprejeli tako imenovane protikrizne ukrepe, ki pa so od januarja 1975, ko so bili sprejeti, do danes doživeli vrsto preobrazb, pa tudi izboljšav, tako da jih še vedno imajo za največji poskus reguliranja trgovine z jeklom od predvojnega delovanja mednarodnega izvoznega kartela in nacionalnih kartelov v Franciji in Nemčiji.

Poleg predpisov, ki urejajo notranjo trgovino z jeklom v EGS (kot so uvažanje proizvodnih kvot, določanje najnižjih cen za nekatere domače izdelke in orientacijskih cen za tuje proizvajalce, predpisovanje pogojev prodaje in trženja ter načina formiranja cen v celoti in podobno, kot tudi usmerjanje nadaljnjega razvoja jeklarske industrije, so protikrizni ukrepi vseskozi obsegali tudi kontrolo in usmerjanje uvoza jekla ter zaščito domače proizvodnje pred nelojalno konkurenco od zunaj in sploh neposrednega delovanja tuje konkurence na domače tržišče.

Kontrola uvoza, ki se je začela z obveznim evidentiranjem in spremljanjem uvoznih poslov, se je kmalu zatem razširila tudi na predpisovanje najnižjih obveznih uvoznih cen jekla. Uvoz po cenah, nižjih od predpisanih, je avtomatsko obravnavan kot damping in je sankcioniran. Od prvega julija 1981 so protikrizne ukrepe v celoti še zaostriili z novimi omejitvami, začeli pa so tudi sklepati dvostranske pogodbe med EGS in državami izvoznici jekla o omejitvah obsega uvoza jekla glede na asortiment in pogojih prodaje, pa tudi o času in smeri uvoza. Tako se obseg možnega uvoza prilagaja domači proizvodnji jekla in potrebam trga, kar pravzaprav pomeni zaščito do-

mače proizvodnje. Komisija evropske skupnosti določa obseg uvoza za vsako leto posebej glede na dvostranske dogovore. Uvozniki jekla iz držav, s katerimi dvostranski dogovori niso sklenjeni, so podvrženi protidampinškim predpisom, s čimer so izpostavljeni vsem neprijetnostim, ki iz tega sledijo.

Čeprav je komisija EGS s prvim julijem lani dokončno ukinila proizvodne kvote na domačem trgu in ostale protikrizne ukrepe z namenom sprostitev notranje trgovine z jeklom, je sistem zaštite pred konkurenco iz uvoza ostal neokrnjen, kljub protestom tujih izvoznikov in domačih porabnikov jekla.

Strokovnjaki in organi skupnosti menijo, da niti glede stanja na mednarodnem trgu niti glede potrebe po zaščiti lastne proizvodnje jekla še ni prišlo do sprememb, ki bi omogočile sprostitev režima uvoza jekla.

Tudi druge industrijsko razvite države uporabljajo različne načine zaštite pred uvozom jekla. Med njimi tudi Japonska, čeprav je jeklarska industrija te države zaradi sodobne opremljenosti, koncentracije v učinkovitih koncentrih in dobre organiziranosti celotne panoge najbolj konkurenčna. Japonska je tudi teritorialno zaščitena pred tradicionalnimi izvozniki, predvideva pa se, da obstajajo tudi neformalni dogovori med Japonsko in EGS o razdelitvi interesnih področij na svetovnem tržišču jekla. Sicer pa obstaja na Japonskem tudi sistem neformalnega intervencionizma na podlagi dogovarjanja med Ministrstvom za trgovino in industrijo (MITI), Združenjem železarn in organizacijo potrošnikov o

usmerjanju proizvodnje in porabe jekla ter izvoza in uvoza. Kljub tradicionalni zunajcarinski zaščiti pa novim prodornim izvoznikom iz Južne Koreje, Tajvana in Brazilije uspeva prodor na japonsko tržišče, včasih tudi z zelo znižanimi cenami. Ta uvoz večjih japonskih proizvajalcev ne skrbi preveč, saj niti v sicer obetavnem preteklem letu ni presegel desetih odstotkov skupne porabe (okoli 5% leta 1980).

Države v razvoju se tudi ne obotavljajo preveč, ko gre za sprejemne ukrepe za zunajcarinsko zaščito lastne jeklarske industrije, pri čemer uporabljajo tudi tako neprijazne ukrepe fizičnega omejevanja uvoza, kot so administrativna uvozna dovoljenja.

Ob upoštevanju vsega povedanega je razumljivo, da je v kriznem obdobju, nastanku recesije v svetovni porabi in trgovini z jeklom, občasno prihajalo do kolapsa v sistemu mednarodne trgovine z jeklom, pa tudi do občasnih trgovinskih vojn (med ZDA, EGS in Japonsko). Zaenkrat še ne kaže verjeti, da se bo trgovina z jeklom v bližnji prihodnosti sprostila. Realnost na tem področju vedno bolj potiska v ozadje tudi deklarativno žalovanje za prostim trgovanjem v nekaterih državah. Glede tega je za tržišče z jeklom značilna izjava predsednika USS, največjega ameriškega metalurškega koncerna, Rodericka na letni skupščini Mednarodnega inštituta za železo in jeklo (IISI), da je treba umakniti fasado, ker ne obstaja več.

Zaščita pri nas

Na različne načine in z različnimi instrumenti se je tudi pri nas ščitila in še vedno ščiti domača proizvodnja jekla pred pretiranim uvozom, in sicer po eni strani z dogovornim uravnavanjem proizvodnje in porabe jekla, po drugi strani pa z mehanizmom oblikovanja cen domačega jekla. Nesmiselna je bila in popolnoma je spodletela le sprostitev uvoza jekla leta 1965, v okviru takratne gospodarske reforme, kajti ta ukrep so spremljale grenke izkušnje z zelo škodljivimi posledicami za celotno gospodarstvo. Medtem, ko so bile domače proizvodne zmogljivosti ob velikanskih izgubah neizkoriščene, se je jeklo ob močno znižanih cenah uvažalo vseprek, devize pa so se zapravljale po nepotrebnem. To stanje so v januarju leta 1968 odpravili z dogovorom med proizvajalci in porabniki jekla ter državnimi organi. S tem so bile zamislile o sprostitvi uvoza za daljše obdobje v celoti opuščene.

V zadnjem času pa, verjetno pod vplivom načelnih opredelitev in gospodarskih ukrepov v smeri odpiranja tuji, se ponovno pojavljajo zahteve za sprostitev uvoza. Te zahteve očitno slonijo na nekaterih zablodah in napačnih predpostavkah v zvezi s problemi organiziranja domače trgovine z jeklom in ob ignoriranju tako domačih kot tujih izkušenj.

Dorde Andrejevič

(Članek je preveden iz Celika, časopisa Združenja črne metalurgije Jugoslavije, številka 137, izšlo junija letos. Prevedel Dare Bradakša).

Kakšno delo bi radi?

Idealno bi bilo, če bi vsak človek delal tisto, kar ga najbolj veseli in za kar je najbolj usposobljen. Toda velikokrat temu ni tako in že samo to je lahko vzrok številnim nezadovoljstvom. Če k temu pristajemo še nekaj naših sistemskih zmot glede zaposlovanja in gospodarskega razvoja, potem se ni potrebno čuditi, da smo v stanju, kakršnem pač smo, z vsemi posledicami, ki smo jih šele začeli čuti.

Velikokrat radi rečemo: »Ja, nagraditi je potrebno dobrega delavca, slabega pa kaznovati, a velikokrat pri tem mislimo: »No, to naj velja od mene naprej!« A tisti, ki želi v praksi to izvesti, se srečuje s takimi problemi, da velikokrat raje obupa in prepusti stvar toku večeršnjega dne, kot pa da bi oral ledino.

In v teh resnih časih, ko imamo trg, tržno ekonomijo, trg dela in kapitala vsi na jeziku, želimo uveljaviti tudi trg dela in znanja, trg delovne sile.

Tak trg torej, če rečemo zelo poenostavljeno, kjer bomo samo po sebi umevno

1. da nihče ni večno zaščiten na nekem delovnem mestu (kot sedaj radi rečemo, da me nihče ne more tako malo plačati, kot lahko malo naredim),

2. da se je potrebno stalno izobraževati,

3. da je drugačen delovni čas (pravimo mu »evropski« — mimogrede, s tem začenjajo v skupnih službah v Elanu v kratkem),

4. da pozna ne samo zaposlitev za nedoločen čas s polnim delovnim časom, ampak tudi tako delno,časno, za nekaj ur tedensko, nekaj dni na teden, torej občasno delo,

5. da je boljše nagrajevano uspešno ustvarjalno delo.

Lepo zapisano in mišljeno, toda kako to izvesti v praksi. Kako preskočiti našo dolgoletno uspanost, samozavestnost, samozadostnost, kje je sklenitev delovnega razmerja za nedoločen čas pravzaprav pomenila (izjeme sicer so, a precej v manjšini) nesluteno, četudi včasih le navidezno varnost, lahko tudi do upokojitve. Pri tem pa upoštevati realno možnost socialnih pritiskov po načelu raje enaki v revščini kot različni glede na vložen delo in znanje.

Lahko bi se vprašali, ali smo se pripravljeno spopasti s temi našimi zastarelimi razmišljanji, da bomo lahko odprli čas in prostor predvsem generacijam, ki stojijo pred vrati?

Ob tem bi se najprej morali vprašati, kaj pravzaprav pomeni delovno mesto. Se sploh zavedamo, kaj nam je pomenila ta skorajda neprecenljiva socialna varnost (odmislimo tu »golo plačilo«, o tem bi se dalo govoriti na dolgo in široko)? Od zdravstvenega do pokojninskega zavarovanja, sindikalnih in drugih pravic in tako dalje, četudi tu ni vse brez napak?

Z uveljavljanjem novega bomo lahko del teh do sedaj samoumevnih pravic izgubili, toda pridobili bomo lahko neskončno več, četudi morda ne v prvem hipu.

Pridobili bomo možnost hitrejšega napredovanja, usposabljanja (če bomo hoteli in zmogli to narediti), boljše nagrajevanja, razlikovanja torej. A ne po tem, od kod prihajamo, čigavi smo, ampak po tem, koliko znamo, smo pripravljeno se še naučiti, se spremeniti, narediti.

Ves ta proces se začne v glavah in začeti se mora najprej pri vodilnih in vodstvenih delavcih. Le-ti lahko z lastnim zgledom, vztrajnostjo in doslednostjo veliko prispevajo k spreminjanju, uveljavljanju nečesa novega.

Stalno izobraževanje? Mislite, da je to le za mlade, starejši da tega ne zmoremo? Če hočemo, bomo tudi zmogli in če bomo želeli bolje delati, več znati in

tudi več dobiti, se bomo morali lotiti tudi tega trdega oreha. Znanje prehitro zastari, da bi lahko le na preteklih uspehih kovali svojo prihodnost. Iz preteklosti se lahko predvsem iz napak naučimo, česa ne smemo storiti. Ena izmed napak pa je bila prav gotovo ta, da smo mislili, a smo vse znanje pojedli v šolskih klopih, potem pa ga ne potrebujemo več.

Drugačen delovni čas? Od osmih do petih, vmes ena ura za kosilo? No, na zahodu, boste rekli, to že gre, a pri nas? Ko pa imamo toliko dela popoldne, od sive ekonomije, »fuša«, kot radi rečemo, do številnih drugih reči, za to, da nadoknadimo tisto, kar popoldne ne zmoremo? Pa ste kdaj pomislili, da je potrebno predvsem na delu, za katerega smo plačani, veliko več storiti? Če bi tako uspešno lahko delali dopolne, bi lahko tudi več zaslužili in izgovor, češ da dopolne premalo zaslužimo, nam tudi ovira uveljavljanje drugačnega delovnega časa. Toda tudi razvitejši od nas so spoznali, da je nečloveško vstajati ob štirih, petih zjutraj, da so človeške sposobnosti za dobro delo drugače razporejene. A samo spremeniti čas seveda ni dovolj. Potrebujemo tudi drugačno organizacijo dela, medsebojne odnose, odgovornost in sankcije. Da je pravzaprav neumnost, da ob desetih, enajstih s toplo malico tako obremenimo želedec (ko gre »vsa« kri tja), da postanemo leni, zaspani, nezainteresirani. Za zajtrk pa zjutraj nimamo časa, pa bi bilo bolj koristno zjutraj več pojesti kot pa sredi popoldneva.

Delna zaposlitev, taka, 20 ur tedensko? Kdo bo dejal, kje pa! Pa so razviti spoznali, da lahko s tem uspešno rešujejo zaposlitvene, ekonomske, tehnološke in še kakšne druge probleme.

In za konec takega natrosenega razmišljanja za resnejše čase, ki prihajajo: Če se znamo tako primerjati z razviti, zahodom, da računamo plače v markah in da v tej valuti potekajo vse primerjave, bomo vsaj toliko realni in se s temi, ki zaslužijo plače v mar-

kah v tujini, primerjajmo še po čem drugem: po izobraževanju, organizaciji dela, delovni storilnosti, družbeni organiziranosti, delovnem času, po pogojih, v katerih delajo in živijo.

Primerjajmo prednosti in slabosti in videli bomo, da lahko sami storimo veliko. Da ni vse, kar imamo, zanič, ampak se da, s primerno organizirano aktivnostjo, upoštevajoč naše razmere ter tisto, kar hočemo, marsikaj izboljšati, popraviti, spremeniti. Tudi z drugimi ljudmi, če je potrebno.

Menite, da so žrtve za to prevelike in da raje ostanemo tam, kjer smo?

Toda to slednje žal pomeni, da nimamo prav nobene možnosti za boljše, srečnejše življenje.

Bomo torej začeli spreminjati?

R

Pobude za zasebno delo?

Ste kdaj pomislili, da bi lahko kakšnega računovodjo ali knjigovodjo tudi najeli za nekaj ure tedensko, na mesec?

Se še spominjate računovodskega servisa izpred nekaj let? Dobro je delal in nič hudega ne bi bilo če bi spet začel z delom. Le nekoga potrebujemo, da se spopade z delom in začne razmišljati v tej smeri.

Kaj pa, če bi organizirali zasebno delo čistilk? Menite, da ne bi bilo zadosti dela? Prav gotovo bi se em vnesli nekaj nemira na to področje dela, toda tudi tu je potrebno iti s časom naprej.

Veliko delovnih organizacij potrebuje čiščenje ali popoldne, ob koncu tedna, le nekaj ur. Kombinacija nekaj takih delovnih mest v različnih organizacijah morda ne bi bila odveč. Je kdo pripravljen poskusiti?

Dopisujte

Delavska univerza Viktor Stražisar

razpisuje v šolskem letu 1989/90:

jezikovne tečaje iz nemškega, angleškega in italijanskega jezika.

odrasli:

- začetni in nadaljevalni intenzivni tečaji 2. — 5. stopnje — 100 ur),
- konverzacijski tečaji (30 ur — poglobljanje znanja predhodnih stopenj ali znanja iz redne šole),
- tečaj slovnice (30 ur),
- tečaj za strojno stroko (60 ur),
- poslovni jezik — za opravljanje izpita za zunanjetrgovinsko registracijo,
- intenzivni tečaji, vsebinsko prilagojeni potrebam občanov (turizem, gostinstvo, zdravstvo, trgovina, špediterstvo).

otroci:

- začetni in nadaljevalni tečaji za predšolske otroke, za učence osnovnih šol in srednješolsko mladino.
- Prijave in informacije osebno ali po ☎ 81-072.

Spet se pričinja novo šolsko leto

1. septembra se bodo spet na široko odprla šolska vrata za približno deset odstotkov najmanjših občanov. Upam si trditi, da za večino učencev šola le pomeni prijetno izkušnjo, seveda gledano z oči odraslega. Šola nam le daje neko osnovno življenjsko usmeritev. Učitelji poskušamo usmerjati svoje delo v skanje dobrega v človeku, v vzpodbujanje delovnih navad, ustvarjalnosti, v odkrivanje naravnih zakonitosti. Mlad človek se vključuje v krog vrstnikov, v katerem uveljavlja svoje naravne danosti ob pomoči in vodenju učitelja.

Čas, v katerem nam je dano živeti in delati, ni prav lahek. Poln je notranjih naporov in težav, s katerimi se spoprijemamo tako učitelji kot učenci. Učitelji se zavedamo, da je naše vzgojnoizobraževalno delo izredno pomembno za razvoj vse družbe, da moramo tudi v tem času, pa kakršenkoli že je, v mlada in občutljiva srca, v otroško zavest in podzavest vcepiti poleg znanja tudi medsebojno spoštovanje in spoštovanje tistih vrednot, ki v življenju največ pomenijo — delo in poštenje. Temu cilju je namenjeno vse naše delo in tudi predvidene spremembe v tem šolskem letu ga ne morejo spremeniti.

Sprememba v organiziranosti (mislim na ukinitve celodnevne šole za okrog 30 % učencev, ki so jo doslej še imeli v nekoliko skrčeni obliki mož-

nost obiskovati) sicer res pomeni malo manj časa, prebitega v šoli pod neposrednim nadzorom pedagoških delavcev. S tem nalaga družba ponovno večjo skrb in odgovornost za uspeh otrok staršem, ki smo po vseh naravnih zakonih zanj tudi najbolj odgovorni. Ob tem pa šola še vedno zagotavlja, da bo z različnimi organizacijskimi in metodskimi oblikami poskušala ponuditi pomoč vsem, ki so tega potrebni. Obenem bo navajala na večjo samostojnost in odgovornost tiste, ki to zmorejo. Vse šole bodo za učence od 1. do 4. razreda, ki to obliko potrebujejo, organizirale podaljšano bivanje. Prizadevali si bomo dograjevati kvaliteto interesnih dejavnosti, dodatnega in fakultativnega pouka ter dopolnilnega pouka za učence z učnimi težavami.

Na žalost krčenje celodnevne šole prinaša s seboj tudi negativne posledice. Že prej omenjeni neposreden vpliv na rezultate vzgojnoizobraževalnega dela se bo zmanjšal. Ocenjujemo tudi, da se bo nekoliko zmanjšala kvaliteta pri vzgojnih predmetih na nižji stopnji, ki so jih zadnjih 12 let v celodnevni šoli poučevali predmetni učitelji. To so glasbena, likovna in telesna vzgoja. Ti predmeti s specifičnimi vzgojnimi prijemami razvijajo specifične sposobnosti učencev, odvisne tudi od osebne nagnjenosti učiteljev.

Opozoriti kaže tudi na organizirano prehrano (kosila), ki je bila v celodnevni šoli obvezna. Starši so v ceni obroka plačevali živila in zadnji dve leti le manjši del režije. Prehrabene navede šolarjev, ugotovljene z anketami, kažejo v velikem delu populacije na nered in neustrezno kvaliteto v prehranjevanju. Zato pedagoški in zdravstveni delavci opozarjamo in pozivamo starše, da kljub temu, da bo prehrana dražja (ne samo zaradi rasti cen živil, ampak tudi zaradi večjega deleža režije v ceni kosila), svojim otrokom omogočate redno in kvaliteto ustrežno prehrano v šolskih kuhinjah, za katero je možnost na vseh šolah.

Razvijanje celovite osebnosti je cilj vsake šole. Učitelji si na različne načine s svojim znanjem in osebnostjo prizadevajo približati šolo otroku in družini. Od širšega družbenega okolja pa pričakuje razumevanje in pripravljenost omogočiti generacijam, ki vstopajo v svet odraslih, kar največ možnosti za razvoj njihovih naravnih danosti.

M. Malenšek

Poletna glasbena srečanja 89

1. septembra: Paganinijev večer
(Tomaž Lorenz, violina; Ajda Zupančič, violončelo; Jerko Novak, kitara)
8. septembra: Novi ljubljanski pihalni trio
(Dušan Jovanovič, oboa; Darko Brlek, klarinet; Zoran Mitev, fagot)
15. septembra: Ljubljanski okteti
- Koncerti se bodo začeli ob 20. uri v Kulturnem domu France Prešeren na Breznici.
22. septembra: Milko Bizjak, orgle
Koncert bo ob 20. uri v župni cerkvi na Breznici.
- Glasbena mladina Slovenije
Pot kulturne dediščine Žirovnica

Zbogom, gaspa

V Kranjski Gori že tri tedne nismo postavili, niti podrli nobene »šterne«, zato vlada med domačini splošen dolčas.

Za goste pa se še kar nekaj dogaja. Kompas se trudi v Jasni, Gorenjka za Larixom, Škrbec jih »fura« s konjem gor in dol, Tomo zavrti kakšen film, Turistično društvo izvaja svoj program, vsak gost jo maha po svoje po bližnji okolici in odkriva naše lepote, na razpolago so še skupinski izleti in razni športi. Za akrobate je še odprt zaprt Špikov bazen, če si upaš splezati preko ograje. Nekaj je še kulture in glasbe, lepo vreme doda svoje in dopust je v Kranjski Gori lahko ena s cofkom.

Če bi ne bilo še veliko če-jev. Če pa si domačin ali gost zaželi vzeti v roke lepo knjigo, za deževni dan, za lep večer, za zimo brez snega (lanskega!!!), pa stopi v kranjskogorsko knjižnico in si kaj izbere.

Bilo bi prelepo, če bi bilo res. Stopiti v knjižnico pomeni v poltemi iskati vrata, biti skrajno previden, da ne zgrmiš po strmih stopnicah v »tekas in pristane« namesto v knjižnici kar v večnih loviščih.

Če pa imaš srečo, prideš v prostor, ki naj bi bil knjižnica, a niti slučajno ne zasluži tega imena. To je temno, plesnivo in gnilo skladišče knjig, ki bi bilo v sramoto celo srednjemu veku. Knjige so druga na drugi zložene po lepljivih policah, v zabojih, po tleh in vseh kotih in koticah, ki jih je moč najti. Poleg domačinov prihajajo tudi gostje, ki so doma v Piranu, Mariboru, Zagrebu, Beogradu, Celju, Ljubljani, Splitu in drugje. Vsi se čudijo dobri založenosti literature, saj so v knjižnici knjige v slovenskem, srbohrvatskem, nemškem in angleškem jeziku. Ne morejo pa razumeti, da tako dobro literaturo hranimo v takem prostoru. Delavci v gostinstvu in turizmu iz drugih republik so redni obiskovalci te »kranjske knjižnice«. Poleg knjig v materinem jeziku si sposojajo tudi knjige v slovenščini in ko jih vrnejo, se s knjižničarko pogovarjajo o vsebini knjige in si izpopolnjujejo znanje slovenskega jezika.

Hotel Špik — TOZD Petrol je knjižnici podaril približno 700 knjig, med katerimi so pravi biseri predvojne in povojne izdaje. Da bi se v knjižnici, ki ne zasluži tega imena, sploh dalo dihati, je knjižničarka vse revije Lovce poklonila Lovski družini, vse Planinske vestnice Planinskemu društvu, vojakom na karavlah je podarila preko 400 knjig, predšolski otroci v vrtcu so dobili 200 kg revij za akcijo zbiranja starega papirja, a se v »skladišču« skoraj nič ne pozna.

Vprašanje zakaj prihaja prepozno, a ga vseeno postavljamo. Zakaj se knjižnica ni ob pravem času preselila v Lizenjekovo hišo, kamor edino spada? Zakaj? Ime krivca ne bomo našli v nobeni od 9000 knjig, kolikor jih je v »skladišču«.

Kaj pa sedaj? Rešitev — zasilna — se ponuja. Kdo jo bo pomagal rešiti? Poleg sedanje knjižnice je majhna sobica (bolje kot nič), ki bi knjižnici zelo prav prišla. Zaseda in oddaja jo stanovalec iz hiše, ki ima 5 (pet) prostorov in dve kleti ter živi sam. Za sobo poleg knjižnice je že dvakrat dobil odločbo od SSS Jesenice, da jo mora sprazniti, pa se za roke, ki so vsi potekli že junija, sploh ne zmeni. Sobo še naprej oddaja za hranjenje raznih predmetov tržnih prodajalcev. Naslednja stopnja je tožba na sodišču, ki pa se lahko zavleče, če ne bo pomoči od nikoder.

Poleg vsega so v »knjižnici« tudi lepi in svetli trenutki. Vsako sredo pride v knjižnico 85 let stara domačinka, vrne knjigo in si sposodi drugo. Skoraj vse je že prebrala. Poleg trdega dela na kmetiji še v teh letih gara in tedensko prebere eno knjigo. »Ana zgradavinska mi dajte!« pravi in skupaj poiščeva nekaj, kar še ni brala. Z veliko lupo gleda samo z enim očesom, prebere naslove in se spomni vsake knjige, ki jo je že brala. Ko dobi ustrežno knjigo, jo zavije v papir, ki ga vedno prinese s seboj, gre proti vratom in pozdravi: »Zbogom, gaspa!« Ta obisk mi vsako sredo polepša dan. Ta obisk je moj sonček, ki se ga vsako sredo neskončno razveselim. Upam, da bova skupaj dočakali lepše dni kranjskogorske knjižnice.

Vera

Obvestilo staršem

Starše otrok, ki bodo letos prvič vstopili v vrtec-VVO, vabimo na informativni sestanek, ki bo 29. avgusta ob 17. uri v VVE: Angelce Očepnik, Tavčarjeva 3 a, Angelce Očepnik, pri šolskem centru, Tavčarjeva 21, Julke Pibernik, Tomšičeva 3, Cilke Zupančič, Cankarjeva 4 e, na Koroški Beli

VVO Jesenice

Na podlagi 3. člena sklepa o podeljevanju Čufarjevih plaket in diplom Odbor za družbenoekonomsko in samoupravne odnose pri Kulturni skupnosti Jesenice

Razpisuje Čufarjeve plakete in diplome za leto 1989

Čufarjeve plakete se podeljuje organizacijam in posameznikom za:

- posebne dosežke pri ustvarjalnem in poustvarjalnem delu na področju kulturne dejavnosti,
- kvalitetne kulturne dosežke v občinskem in širšem prostoru,
- dosežke strokovnega in znanstvenega dela.

Čufarjeve diplome se podeljujejo organizacijam in posameznikom za:

- aktivnost in uspehe na področju organizacije kulturnih dejavnosti,
- uspehe, ki pospešujejo kulturno dejavnost na področju propagande in publicitete.

Predloge za podelitev lahko dajo občani, kulturne in druge organizacije ter društva.

Pisne predloge z obrazložitvijo je treba predložiti strokovni službi Kulturne skupnosti Jesenice, Titova 65, do 30. septembra.

Kraške diagonale skozi fotografski objektiv

Fotokino klub Radovljica je v petek, 18. avgusta, v okviru občinskega praznika odprl v svoji fotogaleriji Pasaža v radovljiški graščini osmo letošnjo foto razstavo. Tokrat se s 24 črno-belimi umetniškimi fotografijami pod naslovom Kraške diagonale predstavlja talentirani član Fotokluba Tržič Jaro Mišičević. Razstava, ki sta jo postavila prizadevna radovljiška fotomaterja Edi Gnilišak in Jure Logožar, sodi v najnovejšo avtorjevo kolekcijo, ki jo je izjemno plastično in vsebinsko jasno ustvaril na enodnevem bivanju na Krasu, kar izpričuje njegovo sposobnost in avtorsko zrelost. Na ogled bo cel mesec.

jr

dr. Alenka Mencinger: Preventivno zobozdravstveno varstvo otrok

Vse manj je gnilih in popravljenih zob v ustih naših otrok!

Kako skrbimo za zobozdravstveno vzgojo šolskih otrok

Naš cilj je, da bi otroci zapuščali osnovno šolo zobozdravstveno prosvetljeni in vzgojeni, ker le to zagotavlja zdravje zob tudi v kasnejših letih.

Preventivne sestre v jeseniški in radovljiški občini prihajajo k učencem prvih razredov, da ponovijo pravilno čiščenje zob na zobnem modelu in praktično v ustih otrok, kar so izvajali že v okviru male šole v VVE. Ponavljajo in utrjujejo gibe otrokovih rok, ki so potrebni za pravilno čiščenje zob z zobno ščetko. Pregovor pravi: le vaja naredi mojstra! Ob koncu šolskega leta v naših dveh občinah ni prvošolca, ki vam ne bi znal pokazati, kako si moramo pravilno umivati zobe, povedati kdaj in zakaj. Svetujem vam, da se o

tem prepričate! Veliko se pogovarjajo tudi o zdravi in za zobe škodljivi hrani. V zobozdravstveno vzgojno delo smo pritegnili tudi učitelje. Z zadovoljstvom ugotavljam, da vse več pedagoških delavcev že razume pomen skupnih prizadevanj za ohranitev zdravih zob v otrokovih ustih. Žal pa so še vodstva in pedagogi, ki menijo, da za to delo niso pristojni. Vendar smo ob pregledu šolskih učbenikov ugotovili, da je zelo veliko zobozdravstvene vzgoje zajete v številnih poglavjih predmeta SND za prve in druge razrede, še posebno veliko za tretje razrede, nadalje pri predmetih biologija za sedme razrede in gospodinjstvo za osme razrede. Učitelji, ki želijo svoje znanje iz zo-

bodravstvene vzgoje poglobiti z namenom, da bi ga čim bolj posredovali učencem pri svojih predmetih, imajo to možnost na predavanjih in razgovorih, ki jih organizira naša preventivna služba. Marsikatera šola je to že storila.

Veliko šol vključuje v vsakodnevno čiščenje zob po malici oz. kosilu otroke prvih razredov, prizadevne šole pa vso nižjo stopnjo. To je tudi naša želja, kajti česar se Janežek ni naučil, Janež ne zna. Za izvajanje tega čiščenja skrbe prizadevne učiteljice in učitelji.

V smislu varovanja zdravja zob otroci enkrat mesečno želirajo pod nadzorstvom preventivnih sester. Želiranje z Aminflourid želejem poteka enkrat

mesečno pri otrocih nižje stopnje osemletk. Otroci do četrtega leta dobivajo vsak dan eno tableto Fluonatrila, ki jih razdeljujejo učiteljice, za soboto, nedeljo, praznike in počitnice pa učiteljice dajo otrokom tablete s seboj domov, da jih otrokom razdeljujejo starši. Tablete in žele sta do danes edini znani in od svetovalne zdravstvene organizacije priznani zdravili, ki naredita zobe bolj odporne proti delovanju škodljivih snovi, ki povzročajo nastanek zobne gnilobe pri otrocih. Za nakup tablet daje sredstva Občinska zdravstvena skupnost Jesenice za jeseniški in Občinska zdravstvena skupnost Radovljica za radovljiške otroke. Sredstva za nakup tablet so velika, de-

narja je vedno manj, zato ob tej priložnosti prosim učitelje, starše in otroke, naj vzamejo ta brezplačni preventivni ukrep resno.

Zapomnimo si: tablete pomagajo ohraniti zobe zdrave le pri redni uporabi in po navodilih zdravnika. Učitelji so dolžni skrbeti za redno razdeljevanje tablet v razredih, kjer se to dogovori, starši jim to zaupajo.

Vse te vzgojne ukrepe je treba ponavljati in izboljševati skozi vso osemletno šolanje otrok.

Nadaljevanje prihodnjic

Otroci prvih razredov ponovijo s pomočjo preventivne sestre pravilno umivanje zob z zobno ščetko

Otroci v šoli želirajo zobe pod nadzorstvom preventivne sestre Marte

Otroci na nižji stopnji osemletk imajo v razredih higijenske koticke, kjer so lončki z zobnimi ščetkami in žal samo en umivalnik za vse otroke v razredu

Sindikatska izjava

Mitja Udir

Tretjega letošnjega pohoda planincev SOZD se je udeležilo 252 pohodnikov

V soboto, 19. avgusta, je Železarna Štore izvedla tretji letošnji pohod planincev SOZD SZ v smeri Štore — Resevna — Svetina. Pohoda se je udeležilo 252 pohodnikov iz Železarne Jesenice (65), Železarne Ravne (30), Železarne Štore (50), Plamena Kropa (30), Verige Lesce (39), Žične Celje (22), Tovila Ljubljana (8) in iz Metalurškega inštituta (6).

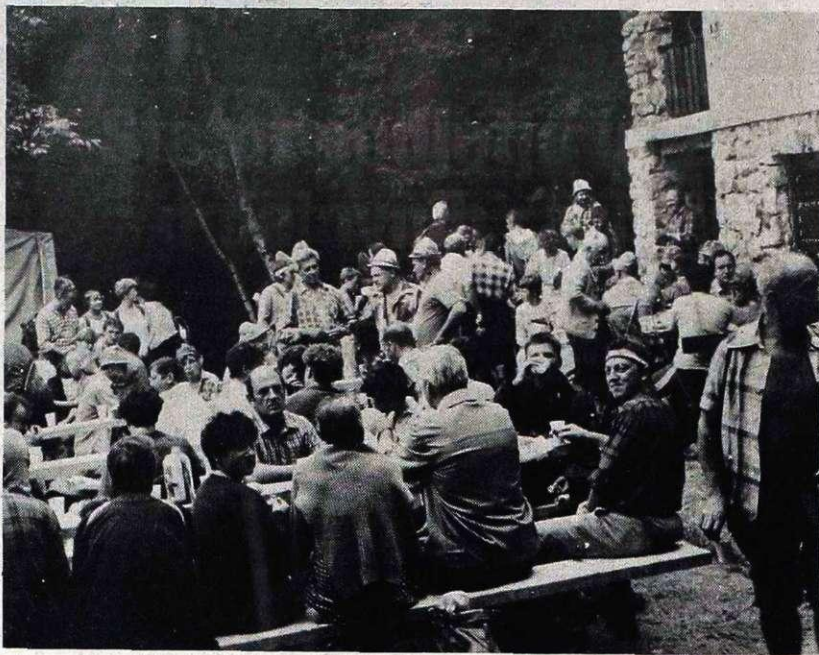
Tudi tokrat je celo noč deževalo, zato se tega pohoda niso udeležili vsi prijavljeni iz naše železarne (93). Kljub temu smo se z dvema avtobusoma odpeljali proti Štajerski. Dež je počasi nehal padati in s primorske strani se je pričelo svetlikati. Po dveh urah vožnje smo izstopili pred Železarno Štore, kjer so nas pozdravili organizatorji pohoda. Dodelili so nam vodnika in že smo na poti proti našemu cilju, ki je oddaljen štiri ure. Najprej hodimo po obnovljeni poti tik ob reki, nato zavijemo proti Resevni. Gričevata krajina Štajerske nas navduši, domačije so posejane tako, da imamo občutek naseljenosti. Ko pa se dvignemo višje v pobočje Resevne, se odpre pogled na Celje in na Šentjur pri Celju.

Po dveh urah zložne hoje prispemo do planinske kočice na Resevni (682 m), katero upravlja PD Šentjur pri Celju. Tu nam postrežejo s čajem. Nato se po gozdu spustimo navzdol ter mimo posamičnih domačij na cesto, ki pelje na Svetino. Vzpenjamo se po bližnjicah ter po štirih urah zložne hoje pridemo na cilj pri domu na Svetini (804 M), ki je last Železarne Štore. Tu nam postrežejo z malico (pasulj z mesom) in ko si nekoliko odpočijemo, se nekateri zavrtijo ob prijetni glasbi. Škoda, da je dež zmotil razigrane pesalce ter vse tiste, ki so iskali počitek na klopih ob domu. Zaradi slabega vremena smo se to

pot že ob 16. uri poslovili od prijateljev in znancev ter se po dveh urah prijetne vožnje vrnili domov.

Tak je bil torej pohod na Resevno in Svetino. Zadnji pohod bo organizirala

naša železarna, in sicer na Stol, s povratkom na Pristavo. To bo 20. jubilejni pohod v organizaciji naše železarne in obnem 10. pohod v spomin na preminulega rekreatorja Janeza Jenka.

Zaslužen počitek (foto: Pavel Dimitrov)

Hokejske novice

Jesenice: Olimpija 3:2 (0:1, 0:1, 3:0)

Otvoritvena tekma sezone je v dvorano Podmežaklja privabila številne gledalce. Čeprav je bila tekma prijateljska, sta ekipi starih rivalov pričeli sezono 1989/90 z igro, ki napoveduje lepe in zanimive boje tudi v tej sezoni.

V prvi tretjini sta ekipi igrali še malce nesigurno, na obeh straneh je bilo nekaj priložnosti, izkoristili pa so jih le Ljubljancani. V drugem delu igre so bili fan-tje iz Podmežaklja ves čas v premoči, vendar so bili premalo zbrani pred vrati vratarja Bolte. Iz enega od protinapadov je Olimpija dosegla še drugi zadetek. V zadnji tretjini pa so Jeseničani z dobro igro povsem nadigrali goste in jo z goli Tušarja, Smoleja in Magazina odločili v svojo korist.

Ocenjevati igro in pripravljenost je v tem trenutku še prezgodaj. Ekipa potrebuje čimveč tekem. Po prizadevnosti igralcev na treningih pa lahko vidimo, da se jeseniški hokejisti na sezono pripravljajo z željo ostati v vrhu jugoslovanske hokeja.

V petek gostuje Medveščak

V petek, 25. avgusta, se jeseniškim ljubiteljem hokeja obeta zanimiva hokejska predstava. V hali Podmežaklja gostuje zagrebški Medveščak.

Ekipa Medveščaka bo nastopila z vsemi tuji. V njihovi ekipi so v letošnji sezoni tudi trije igralci iz Sovjetske zveze in štirje kanadski igralci, ki imajo menda dvojno državljanstvo. Vsekakor zanimiva

predstava še enega konkurenta. Tekma se bo pričela ob 18. uri.

Program tekem še ni znan

Iz uprave HK Jesenice so sporočili, da si prizadevajo zagotoviti več prijateljskih tekem. Dogovorjene so že tekme s Kapfenbergom in ATSE Gradec. V dogovoru so še s Villassom iz Beljaka, KAC iz Celovca, Meranom ter nekaterimi italijanskimi prvotilci, vendar morajo datume tekem še uskladiti.

Sedaj je znano, da po petkovi tekmi z Medveščakom jeseniški hokejisti v sredo, 30. avgusta, gostujejo v Zagrebu, v nedeljo, 3. septembra, pa v Gradcu pri ATSE Gradec.

Padalski pokal Casino 89 Portorož

Ni dvoma, da so portoroški turistični delavci dobro izbrali, ko so vgradili v svojo turistično ponudbo in popestritev tudi padalski prireditel. Že nekaj let zapored jim pri tem zvesto in prizadevno pomagajo leški padalci, predvsem pa Drago Buncič. Ob številnih prireditvah so bili padalci v štirih dneh od četrta do nedelje najzanimivejša atrakcija.

Prireditel je financiral v glavnem portoroški Casino. Udeležba je bila kar solidna. Iz osmih jugoslovanskih in treh avstrijskih aeroklubov se je pomerilo v skokih na cilj s tisoč metrov višine skupaj 44 padalcev, med katerimi sta bili tudi leški dekleti Mira in Irena. Izvedli so po štiri skoke na letališče in po štiri na plažo, kar je bila zagotovo največja atrakcija v zadovoljstvo več tisoč gledalcev. Zadnji dan, v nedeljo, pa so izvedli še tekmo s skoki na vodo s kombinacijo plavanja do cilja za pokal Portoroža. Za to tekmo se je prijavilo 23 padalcev in tudi obe Leščanki.

Dosežki najboljših, to so bili spet samo Leščani, so bili izredno kvalitetni in tudi za gledalce zanimivi. Število skokov v ničo je bilo izredno visoko in po osmih serijah se ni padla odločitev o zmagovalcu. Na čelu sta bila Dušan Intihar in Benjamin Šmid z vsega enim centimetrom.

Oba sta skočila kar sedemkrat v ničo, po en skok pa na en centimeter. Sledili pa so kar štiri tekmovalci s štirimi centimetri. Četverka Darko Svetina, Roman Pogačar in Irena Avbelj ter Avstrijec Rittenschober so morali še enkrat v zrak za deveti skok. Avstrijec in Pogačar sta odpadla z doskokom na šest in en centimeter, ker sta Avbelj in Svetina doskočila v ničo. Oba sta morala še na deseti skok. Gledalci so bili na nogah in navijali za Ireno, kako tudi ne, če se je znašla v hudi konkurenci fantov, ki so že osvojili srebrno kolajno na svetovnem prvenstvu. Darko je imel bolj mirne živce in z izredno zbrano doskočil v ničo, Irena pa na en centimeter. Kljub četrtemu mestu je ostala ljubljenska gledalec.

Za prvo in drugo mesto sta se morala pomeriti v devetem skoku najboljša Intihar in Šmid. Slednji je bil premalo zbran in doskočil na napačno nogo. V finalnem repesažu namreč izžrebajo, na katero nogo je treba doskočiti na ciljno ničo. Intiharju je elektronska naprava »palčin-ka« odmerila samo en centimeter in tako je postal zmagovalec zares napete in zanimive tekme, ki je v štirih dneh dajala Portorožu izreden športni čas.

Tekma za Portoroški pokal s skoki na vodo s kombinacijo plavanja na razdalji 20 metrov je zahtevala od tekmovalcev predvsem veliko iznajdljivosti; pri odmetavanju padal in predvsem dobro plavanje. V odsotnosti najboljšega v teh spretnostih, Bogdana Juga, sta se za zmago najbolj vroče borila leška mladina Matjaž Pristavec, ki mu je to prva večja in pomembna zmaga, in Irena Avbelj, ki je zaostala za Matjažem le 52 stotink sekunde. Ni kaj, Irena dobro zastopa svojo poklicno usmeritev. Je namreč profesorica telesne vzgoje in obenem študentka računalništva.

V senci Ireninega uspeha je nekoliko ostala Mira Grgič, ki je nabrala v osmih skokih samo 6 cm in zasedla med fanti odlično osmo mesto. Za fante že vemo, koliko so dobri, obe dekleti pa v zadnjih dveh tekmah prijetno presenečata in kaže, da se jima forma in rutina le nekoliko združujeta, kar je dobro za september, ko bosta nastopali na predsvetovnem prvenstvu v Lescah.

Vsem lahko želimo le, da bi ohranili mirne živce tudi ob morebitnem slabšem dosežku, saj nihče ničesar ne zahteva. Dekletoma želimo le športni uspeh, tako kot moški reprezentanci, ki ji v ALC vsi v celoti zaupamo, da bo v danih pogojih ob kančku sreče dala v tekmo vse, kar zmore.

Zato pričakujemo, da bo gorenjska regija, ki močno podpira Alpski letalski center, tudi na domačem terenu zadovoljna z dosežki in da jim bo zaploskalo kar največje število gledalcev, kot je to navada po svetu in tudi v Portorožu.

Rezultati:
Skoki na cilj: 1. Dušan Intihar, 2. Benjamin Šmid, 3. Darko Svetina, 4. Irena Avbelj, 5. Roman Pogačar (vsi ALC), 6. G. Rittenschober (Avst.), 7. Branko Mirt, 8. Mira Grčić (oba ALC), 12. Senad Salkić, 13. Dušan Frank, 16. Borut Erjavec in Matjaž Pristavec (vsi ALC)...

Ekipno: (ekipa 3 tekmovalci) 13: 1. ALC I (Intihar, Svetina, Mirt), 2. ALC II (Pogačar, Salkić, Šmid), 3. ALC III (Erjavec, Avbelj, Grčić), 4. Zagreb I, 5. ALC IV ...

Skoki v vodo (23): 1. Matjaž Pristavec, 2. Irena Avbelj (oba ALC), 3. J. Popović (B.Luka), 4. G. Martinović (Zgb), 5. Aleš Vernik (Maribor), 6. Senad Salkić, 8. Roman Pogačar, 10. Iztok Jug, 11. Borut Erjavec, 14. Benjamin Šmid, 15. T. Marzidovšek, 18. Mira Grčić (vsi ALC)...

L. Mesarič

Mladinska ekipa ALC na državnem prvenstvu. Z leve: Mira Grčić, Irena Avbelj, Borut Erjavec, Senad Salkić in Matjaž Pristavec (foto: Leon Mesarič)

Razpis prvenstva železarne v plavanju

Organizator prvenstva je Komisija za športno rekreacijo. Tekmovanje bo na Jesenicah v kopališču Ukova v četrtek, 31. avgusta, ob 15.30. Vodja tekmovanja bo Franci Fon.

Tekmovanje bo v ženski in moški konkurenci. Tekmovalci so razdeljeni v starostne skupine:

Ženske:
do 35 let (prso in prosto)
nad 35 let (prso in prosto)

Moški:
do 30 let (prso in prosto)
od 30-40 let (prso in prosto)
od 40-50 let (prso in prosto)
nad 50 let (prso in prosto)

Plava se 50 m prsno, 50 m prosto in štafeta 4 x 50 m prosto. Štafeta je samo v moški konkurenci. Vsak tekmovalec lahko nastopi trikrat, in sicer: 1 x 50 m prsno, 1 x 50 m prosto in 1 x v štafeti 4 x 50 m prosto. Starejši tekmovalci lahko nastopi v mlajši skupini, mlajši v starejši ne more nastopiti. Za ekipno uvrstitev se šteje seštevek časov treh plavalcev in to iz starostnih skupin do 30 let, od 30-40 let in boljši čas nad 40 let ter čas štafete, ki se prišteje času najboljših v prostem in prsnem plavanju za ekipno uvrstitev.

V štafeti plava iz vsake starostne skupine po en tekmovalec. Število prijav je neomejeno, enako velja za štafete, vendar se šteje čas samo ene štafete, ostale plavajo izven konkurence. Prijave sprejema vodja tekmovanja na dan tekmovanja od 15. do 15.30.

Tekmuje se na lastno odgovornost.

Jeklarski maraton

Koordinacijski svet ZSMS Železarne Jesenice organizira v soboto, 23. septembra, mali gorski maraton pod imenom Jeklarski maraton, tek na 21 km.

Tekaška proga je primerna za vse, ki radi tečete. Tekmovalo se bo po kategorijah. Zbrali se bodo pred športno halo Podmežaklja do 14. ure, nato se odpeljali na štart in ob 15. uri se bo tekmovanje začelo.

Prijave zbiraemo po telefonu (064) 81-231 ali 81 441, interna 32-68; po pošti: Koordinacijski svet ZSMS Železarne Jesenice, Cesta železarjev 8, 64270 Jesenice in na zbirališču do 14. ure v soboto, 23. septembra.

Štartnino boste plačali ob prevzemu štartne številke. Informacije posreduje Dragutin Gvozdič na KS ZSMS Železarne.

Uspeh radovljiške pionirske strelske ekipe

Na državnem prvenstvu pionirskih ženskih ekip in posameznic z malokalibrsko puško, ki je bilo prejšnji mesec v Splitu, so se spet odlično izkazale članice Strelske družine Partizan Julek iz Radovljice. Tričlanska ekipa je osvojila odlično šesto mesto v tekmovanju z malokalibrsko puško trikrat po deset nabojev v trojnem položaju. Radovljiška ekipa je bila tudi edina iz Slovenije, ki se je z doseženimi izidi v predtekmovanju uvrstila na državno prvenstvo.

Med posameznicami je Radovljičanka Sandra Miljković s šestim mestom zboljšala tudi osebni rekord.

Velik delež k uspehu radovljiške ekipe je prispeval predsednik Borisav Kukić, ki je hkrati trener in vodja ekipe.

Udeležbo radovljiških tekmovalk na državnem prvenstvu so denarno omogočili DO Veriga Lesce, Almira Radovljica, Združenje obrtnikov občine Radovljica in ZTKO Radovljica. Posebno kaže izreči priznanje za razumevanje potreb strelskega športa in pomoč nekaterim zasebnim obrtnikom iz Radovljice, Lesc in Ribnega.

jr

Lokostrelstvo

V Športnem parku na Jesenicah je bila v začetku avgusta prva mednarodna lokostrelska tekma na Jesenicah. Tekmovalo se je v dveh disciplinah, in sicer v Double FITA STAR in FITA COMPOUND. Nastopili so tekmovalci iz Avstrije, Italije in Jugoslavije. Prvi dan je bilo vreme sončno z malo vetra, v nedeljo pa se je pooblačilo. Da vreme tekmovalcev ni motilo, priča nov državni rekord v disciplini Compound Unlimited, ki ga je postavil Vlado Sitar iz LK IKOS Kranj. Nov državni rekord je 1312 krogov.

Rezultati: Prosto — člani: 1. Dare Jakopič LK Koroška Bela, 2. Simon Pavlin LK IKOS Kranj, 3. Aleš Bedič LK Jesenice; članice: 1. Siegun Pinzer AUS; mladinci: 1. Andrej Vuga LK Mengeš; mladinke: 1. Francesca Canesin ITA; pionirji:

1. Krstian Požar LK Postojna, 4. Aljoša Vister LK Jesenice; pionirke: 1. Martina Borraia ITA. Compound Unlimited — člani: 1. Vlado Sitar LK IKOS Kranj; Compound Limited — člani: 1. Miha Kavka LK Domžale, 3. Marjan Mužan LK Koroška Bela.

Tekmovalci so pohvalili organizacijo tekmovanja. Rezultati tekmovanja so bili sproti obdelani preko računalnika, pri čemer nam je pomagala AOP Vatrostalna Jesenice. Sodnika tekmovanja sta bila Rade Milinković in Marija Tomazin. Posebej pa se LK zahvaljuje pokrovitelju tekmovanja — Skupščini občine Jesenice ter vsem sponzorjem, brez katerih ne bi mogli izpeljati tako velikega mednarodnega tekmovanja.

S

Razpis in program srečanja mladih na Pokljuki

Občinska konferenca ZSMS Jesenice in Koordinacijski svet ZSMS Železarne Jesenice v sodelovanju z V.P. Bohinjska Bela in V.P. Radovljica organizirata v soboto in nedeljo, 9. in 10. septembra, na Rudnem polju na Pokljuki srečanje mladih iz Občinske organizacije ZSMS Jesenice in vojakov iz V.P. Bohinjska Bela.

Program srečanja:

Sobota, 9. september:

ob 7. uri odhod avtobusov z Jesenic na Rudno polje
ob 9. uri otvoritev srečanja in pričetek športnih tekmovanj
ob 13. uri kosilo
ob 15. uri nadaljevanje športnih tekmovanj in pričetek političnih aktivnosti na okroglih mizah
ob 19. uri večerja in družabni večer

Nedelja, 10. september:

do 8. ure zajtrk
od 8. do 13. ure finalna športna tekmovanja
od 13. do 15. ure razglasitev rezultatov, kosilo in povratek udeležencev v jeseniško občino.

Prijave z vplačilom sprejemamo do vključno petka, 25. avgusta, v prostorih Občinske konference ZSMS Jesenice, Titova 86. Znesek za prijavitelne udeležence pa lahko s poloznico nakažete na ziro račun OK ZSMS Jesenice, št. 51530-678-81414, s pripisom »za srečanje« in z navedbo števila udeležencev.